

**Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání**

Mateřská škola, Praha 10, Chmelová 2921/8, příspěvková organizace

*Barevné domečky pro děti v zahrádkách
na Zahradním Městě*

Hrajeme si, vytváříme, poznáváme, zdravě žijeme a máme se rádi.

V Praze dne 31. 8. 2021

Aktualizace 31. 8. 2021

Podklad ze dne 1. 9. 2017

Mgr. Radka Horáková

Mgr. Radka Horáková

Gabriela Franceschi, Mgr. Soňa Málková, Bc., Silvie Wellnerová

Obsah:

I. Identifikační údaje školy

II. Charakteristika školy

- a) MŠ Chmelová
- b) MŠ Podléšková

III. Podmínky pro vzdělávání

- materiální podmínky
- životospráva
- psychosociální podmínky
- organizace výchovně vzdělávací činnosti
- spoluúčast rodičů
- řízení sloučených mateřských školy a personální zajištění

IV. Charakteristika školního vzdělávacího programu

- obecné vymezení
- výstupy – klíčoví kompetence
- konkretizace zaměření
- metody a formy práce
- ŠVP a třídní vzdělávací programy

V. Obsah vzdělávacího programu

VI. Evaluační systém

VII. Přílohy

- seznam literatury
- Projekt „Aby Alenka nestonala“
- Jsme spolu ve školce rádi, cítíme se bezpečně – prevence rizikového chování
- Dodatek – Organizace výchovně vzdělávací činnosti
- Konkretizované očekávané výstupy RVP PV
- Rizika ohrožující úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga
- Asistent pedagoga
- Začleňování dětí cizinců do výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole

I. Identifikační údaje o mateřské škole

Název a adresa mateřské školy: Mateřská škola, Praha 10, Chmelová 2921/8,
příspěvková organizace
Chmelová 2921/8
106 00 Praha 10 telefon: 271 752 060
Email: info@mschmelova.cz
Webové stránky mateřské školy:
www.mschmelova.cz

Odloučené pracoviště: Mateřská škola Podléšková
Podléšková 3087/26
106 00 Praha 10 telefon: 272 658 107
Email: info@mschmelova.cz
Webové stránky mateřské školy:
www.mschmelova.cz

Zřizovatel mateřské školy: Městská část Praha 10
Vršovická 1429/68
101 38 Praha 10

Identifikátor předškolního zařízení: 600 040 844

IZO : 107 504 260

IČO : 709 242 10

Právní forma: příspěvková organizace

Zakládací listina ze dne: 14. 8. 1967 (MŠ Chmelová)
28. 9. 1981 (MŠ Podléšková)

Ředitelka školy: Mgr. Radka Horáková

Statutární zástupkyně ředitelky: Kamila Kavková (pro obě zařízení)

Zástupkyně ředitelky na odloučeném pracovišti:
Petra Včelaříková

a) Platnost ŠVP: od 1. 9. 2021

Tvůrci programu:

Současný vzdělávací program vznikl přepracováním dřívější verze platné z 1. 9. 2017, došlo k zohlednění Vyhlášky č. 271/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Podílelo se na něm zejména vedení mateřské školy a užší kruh pedagogických zaměstnanců. Závěrečnou editaci provedla ředitelka školy v srpnu 2021.

I. Charakteristika školy

Mateřské školy jsou sloučeny od 1. 10. 2007, na základě Usnesení zastupitelstva městské části Praha 10. Přejímající mateřskou školou je Mateřská škola Chmelová, proto se z mateřské školy Podléšková stalo její odloučené pracoviště. Obě školy již byly v právní subjektivitě od roku 2001. Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole je 330 dle rejstříku škol a školských zařízení.

a) Mateřská škola Chmelová

Mateřská škola je v provozu od roku 1967. Nachází se v mírném kopci mezi vilovou částí Zahradního Města a starší panelovou zástavbou. Celková plocha oploceného areálu je 11 219 m², z toho zeleň činí 8 468 m².

Škola je pavilónového typu, šestitřídní s celodenním provozem a je umístěna v krásné, velké a členité zahradě, mimo dosah hlavních komunikací. Zahrada je osázena vzrostlými jehličnatými i listnatými stromy, keři i květinovými záhony. Je vybavena šesti pískovišti s krytím proti slunci, sprchovišti na dvou sportovních plochách a dětským zahradním náčiním (klouzačka, pérové houpačky, přenosné branky, dřevěné domečky). Každý pavilon má přidělen jednu dřevěnou chatku, kde jsou uloženy hračky na písek a sportovní přenosné náčiní na zahradu. Veškeré vybavení zahrady odpovídá bezpečnostním předpisům. Zahrada poskytuje dětem dostatek prostoru pro jejich pohybovou aktivitu.

V každém ze tří pavilónů je v přízemí a v patře vždy po jedné třídě s pracovní, hernou-ložnicí, dětskou umývárnu a WC. Původní terasy byly přestavěny, čímž došlo k zvětšení zázemí každého pavilonu. Vybavenost tříd nábytkem je postupně modernizována, interiér obměňován. Vybavení tříd hračkami a pomůckami se doplňuje průběžně a odpovídá standardu. Přednost mají přírodní materiály a jasné barvy.

V hospodářském (čtvrtém) pavilonu je umístěna ředitelna a školní kuchyně, která je součástí školy. V průběhu let bylo ve školní kuchyni pravidelně obměňováno zastaralé vybavení, kuchyň je v současnosti vybavena nerezovými stoly, skřínkami, policemi, dřezy a také potřebnými kuchyňskými přístroji.

Nádobí na přípravu jídel je nerezové. Provozní vybavení kuchyně je z větší části též nerezové, většina jídel se připravuje ve dvou konvektomatech. V patře pavilonu se nachází služební byt. Pavilon je podsklepen, jsou zde sklady a zázemí pro školní jídelnu.

Jednotlivé pavilony nejsou mezi sebou propojeny. Budovy mateřské školy byly již v minulosti postupně rekonstruovány. Ve všech pavilonech byla provedena rekonstrukce rozvodů vody a výměna oken. Velmi přínosné pro provoz školy bylo zateplení chodeb jednotlivých pavilónů a uzavření vstupů. Tímto opatřením se zároveň zvýšila bezpečnost ve vztahu k dětem, vstupy se otvírají pouze kódem. Ve všech budovách proběhla náročná rekonstrukce elektrorozvodů. Podél jejich západní strany vede pouze krytá cesta, kudy se ze školní kuchyně dováží k výtahům jednotlivých pavilónů strava. Vytápění školy je dálkové. Na střechách pavilónů je nainstalována fotovoltaika. Škola vyrobený elektrický proud spotřebovává a přebytek prodává do sítě.

V roce 2021 došlo k realizaci celoplošného pokrytí mateřské školy wifi a tím narostl potenciál využití IT technologií nejen ve výuce, ale i v rámci přípravy pedagogů a nového uchopení školní matriky a další dokumentace mateřské školy.

V létě 2021 proběhla rozsáhlá rekonstrukce topení ve všech pavilonech, kde se nacházejí třídy.

Opatření pro další období:

- instalace dalších pérových houpadel na zahradu
- celková revitalizace zahrady včetně herních prvků s akcentem na enviromentální oblast
- pokračovat v obnově interiérů jednotlivých tříd

b) Mateřská škola Podléšková – odloučené pracoviště

Mateřská škola byla otevřena dne 28. 9. 1981. Šlo o školu závodní, kterou vybudoval závod Kablo Hostivař. Od roku 1985 byla předána do správy n.p. Technometra, od roku 1990 ji převzala tehdejší školská správa pro Prahu 10. Od roku 2007 je odloučeným pracovištěm mateřské školy Chmelová.

Škola je vybudována na okraji zástavby rodinných domků na Zahradním Městě, velmi blízko u hromadné městské dopravy. Celková plocha areálu je 3109 m², z toho zeleň je 1720 m².

Tři pavilony, se čtyřmi třídami, jsou vybudovány v menší zahradě a jsou vnitřně propojeny prosklenou, vytápěnou spojovací chodbou, která je zrekonstruovaná.

Zahrada má vzrostlou zeleň, menší travnaté plochy, je zde sprchoviště, tři pískoviště, opatřená ochranou sítí a několik houpadel pro děti. Povrchy hřišť tvoří prostory velmi přitažlivé pro sportovní využití dětí.

Hospodářský pavilon je přízemní, je zde umístěna ředitelna, školní kuchyně, sklady a kancelář. V suterénu je prádelna a plynová kotelna. Součástí tohoto pavilonu je i služební byt.

Další dva pavilony jsou patrové, nepodsklepené. V každém ze dvou pavilónů je v přízemí a v patře vždy po jedné třídě s pracovnou, hernou-ložnicí, dětskou umývárnou a WC. Vybavenost tříd nábytkem je postupně modernizována, interiér obměňován. Vybavení tříd hračkami a pomůckami se doplňuje průběžně a odpovídá standardu.

Pavilony školy jsou též postupně rekonstruovány. Byla provedena kompletní výměna elektroinstalace ve všech budovách a rekonstrukce plynové kotelny. Byly zrekonstruovány a zatepleny dvě střechy pavilónů a byla na ně umístěna fotovoltaika. Budovy byly zatepleny, mají nové fasády. Proběhla i nákladná rekonstrukce sociálního zázemí pro děti. Na základě dotace MČ a investičního příspěvku školy došlo k dovybavení školní kuchyně nerezovým zařízením, k zakoupení konvektomatu, kotle a smažící pánve.

V roce 2021 došlo k realizaci celoplošného pokrytí mateřské školy wifi a tím narostl potenciál využití IT technologií nejen ve výuce, ale i v rámci přípravy pedagogů a nového uchopení školní matriky a další dokumentace mateřské školy.

Opatření pro další období:

- rekonstrukce rozvodů vody
- revitalizace prostor pro maximální využití zahrady mateřské školy
- sjednocení a modernizace interiéru školy jako celku

II. Podmínky pro předškolní vzdělávání dětí

➤ **Materiální podmínky**

Obě předškolní zařízení mají z hlediska vybavenosti obdobné podmínky pro příjemný pobyt dětí a prostředky pro jejich hry a vzdělávání. Všechny deset tříd prochází postupně modernizací interiérů. K oběma sloučeným zařízením je přistupováno ve vztahu k vybavenosti jednotně,

s přihlédnutím na specifika jednotlivých pracovišť tak, aby obě školy zaručovaly pro docházející děti stejný standard.

Prostory určené pro pobyt dětí v každé třídě v rámci mateřské školy Chmelová jsou velké. Třídy jsou po 64 m² a herny (ložnice) po 59,5 m². Každá třída má tomuto prostoru odpovídající sociální zázemí a vlastní šatnu. Postupně se obměňuje vybavení nábytkem, doplňují se hračky a učební pomůcky. Prostory odloučeného pracoviště mateřské školy Podléšková jsou o něco menší, třídy mají 45 m² a herny (ložnice) 53 m². Každá třída má odpovídající sociální zázemí s vlastní šatnou. Po sloučení obou zařízení se na odloučeném pracovišti průběžně vyměnil nábytek a doplnily se koutky k hrám dětí.

Na obou školách se třídy odlišují laděním užívaných barev v interiérech a ve výzdobě i v obměnách typu nábytku. Ten je přizpůsoben dětským potřebám, dává jim možnost her v menších skupinách v tematických koutcích. Hračky a pomůcky jsou umístěny v dosahu dětí a jsou obměňovány podle věkové skupiny, která právě do třídy dochází. Třídy na mateřské škole Chmelová jsou vybavovány postupně tak, aby měly materiální zázemí pro všechny tři věkové skupiny dětí. Důvodem je naprostá izolovanost jednotlivých tříd v podlažích a budovách školy, kdy nelze trvale přenášet potřebné pomůcky a hračky mezi pavilony. Na obou školách jsou třídy vybavovány kvalitními stavebnicemi a učebními pomůckami, tak aby je využilo co nejvíce dětí po několik let. (Stavebnice Lego, velké tvarové magnetické stavebnice, dřevěné vláčkodráhy a silnice, stavebnice měst atd.). Hračky jsou většinou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát, vyznaly se v jejich úklidu, a přitom respektovaly stanovená pravidla pro jejich používání.

Pravidelně se doplňuje rozličný výtvarný materiál, který dává možnost děti seznámit s rozmanitostí výtvarných činností, učí je tvořivosti a základním pracovním dovednostem. Výtvarné práce následně slouží k výzdobě tříd a šaten, využívá se i k prezentaci školy na výstavách prací předškolních dětí. Všechny třídy mají stejné možnosti i pro rozvoj pohybových dovedností. Jsou vybaveny rozličným tělocvičným náčiním, polovina tříd má vybavení pro všechny děti na cvičení na balančních míčích. Pro hry a činnosti na zahradě jsou školy vybaveny rozličným materiálem pro hry v písku a sportovní náčiní (míče, házedla, branky, velká auta atd.).

Materiál je na třídách v dostatečném množství, aby počet odpovídal potřebám dětí. Dbá se na dodržování hygienických norem dle platných předpisů – čistota, vlhkost vzduchu, osvětlení, dostatečné zastínění v teplých měsících, teplota a čistota ovzduší v místnostech (čističky vzduchu).

Opatření pro další období:

- Další doplnění kvalitních hraček, učebních pomůcek a TV náčiní.
- Doplnování a modernizace interiérů tříd nábytkem a dětskými koutky.
- Doladění interiérů chodeb, schodišť.
- Postupná obměna koberců.

➤ **Živospráva**

Vytváření základů správné životosprávy se odráží v mateřské škole v pravidelném střídání činností a odpočinku, v dostatečném pobytu venku a v pravidelnosti stravování.

Všechny děti docházející do mateřské školy se stravují. Dětem je podáváno jídlo 3x denně, strava je plnohodnotná a vyvážená. Jídlo je připravováno z čerstvých surovin, podle norem a receptur doporučených pro předškolní stravování. Receptury jsou obměňovány, děti mají možnost se seznamovat s novými potravinami, jídly, ovocem. Teplá jídla jsou

připravována z větší části v konvektomatu, který zaručuje přípravu jídel podle zdravé výživy. Každý měsíc je na obou školách vyhodnocováno stravování na základě spotřebního koše. V rámci „pitného režimu“ mají děti po dobu svého denního pobytu v mateřské škole k dispozici nápoje (čaje, ovocné šťávy, vitamínové nápoje, džusy, minerálky), které jsou připravovány podle zásad zdravé výživy a se zaměřením na častou obměnu jednotlivých druhů nápojů. Děti požívají nápoje v průběhu celého pobytu v mateřské škole v samoobslužném režimu podle vlastního pocitu žízně. Při pobytu venku jsou nápoje dětem též přístupné podle jejich potřeby. Děti ve škole nejsou do jídla nuceny, vhodná motivace je postupně vede k ochutnání neznámých potravin a jejich pozdější pravidelné konzumaci.

Diety se ani na jedné škole nepřipravují. Alergie na potraviny jsou řešeny ve spolupráci s rodiči vynecháním v jídelníčku dítěte, popřípadě nahrazení dostupnou potravinou jinou.

Časová pravidelnost, která je nutná ve stravování dětí a jejich odpočinku, je doplňována volností ve volbě dalších činností. Při vhodných podmínkách, jsou děti venku v dopoledních i odpoledních hodinách. V letních měsících děti využívají sprchoviště, která jsou na obou školách instalovaná na zpevněných površích typu Smartsoft. Každodenně jsou sledovány rozptylové podmínky v Praze a následně je přizpůsobena délka pobytu venku.

Dopoledne se střídají činnosti tak, aby pobyt ve škole byl pro dítě přínosný, aby uspokojil jeho potřeby z hlediska hry i vzdělávání i oddechu. Dětem je poskytnut dostatečný prostor pro výběr činností.

K správné životosprávě dětí patří pravidelný odpolední odpočinek na lehátku, který je přizpůsobován věku a potřebám dětí. U dětí předškolních ho lze krátit odpočinkem s poslechem pohádky a možností ho vynechat v některých dnech vzhledem k zařazení zájmové činnosti nebo dřívějšího pobytu venku. Děti se ke spánku nenutí. Uvedený denní řád je přizpůsoben potřebám a aktuální situaci, je flexibilní a umožňuje rodičům děti přivádět do mateřské školy dle svých potřeb a zároveň je možné reagovat na neplánované události v životě školy.

Děti při pobytu ve škole ochraňujeme před respiračními onemocněními otužováním, pravidelným větráním, výchovou k hygienickým návykům a osvětou mezi rodiči (dítě s akutním onemocněním horních cest dýchacích do školy nepatří). S dětmi jsou pravidelně prováděna dechová cvičení.

V předškolních třídách si děti po obědě čistí zuby. Ve třídách střední věkové skupiny k čištění zubů přistupují učitelky individuálně podle schopností dětí.

Veškerá hygienická pravidla jsou uzpůsobována dle momentálních nařízení Ministerstva zdravotnictví a doporučení Ministerstva školství.

Opatření pro další období:

- Empaticky upevňovat návyk pravidelného a dostatečného pití tekutin, vést děti k naprosté sebeobsluze v předškolním věku před vstupem do základní školy.
- Průběžně monitorovat vývoj dětí a eliminovat ohrožení dětí školním neúspěchem.
- Pravidelný odpočinek po obědě plně přizpůsobovat potřebám dětí s přihlédnutím k vytvoření klidného prostředí pro děti, které mají větší potřebu spánku.

➤ **Psychosociální podmínky**

Všechny děti mají zaručeno rovnocenné postavení a mají stejná práva. Žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jsou nepřipustné projevy nerovností, podceňování a zesměšňování. Bedlivě jsou sledovány případné náznaky sociálně patologických jevů. Je

vyloučena přeorganizovanost, nezdravá soutěživost, manipulování s dítětem. Jsou nepřipustné negativní slovní komentáře. Učitel je uznalý, reaguje pozitivně, nepaušalizuje.

Škola vnímá klíčový aspekt adaptace dětí, pro možné nastavení pozitivního vztahu dětí ke vzdělávání. Citlivým a individuálním přístupem připravit děti na nové prostředí a kolektiv. Vychází se z údajů poskytnutých rodiči, z okamžitého chování dítěte a jeho postoje. Základem je klidné a pozvolné včleňování dítěte do kolektivu a prostředí. Adaptace je plně závislá na konkrétním prožívání dítěte, na jeho věku, na uspokojování potřeb a navazování citového vztahu ke kolektivu, učitelkám a prostředí. Úspěch adaptace spočívá v soustavné spolupráci rodiny a mateřské školy, na kamarádském prostředí, na poskytování jasných a srozumitelných pokynů.

V průběhu předškolního vzdělávání jsou dětem činnosti učitelkami předkládány tak, aby navazovaly na dětskou spontaneitu s využitím touhy po hře a tvořivé činnosti, které nejlíc ovlivňují psychický, fyzický a citový rozvoj dítěte. Veškerá práce se staví na vnitřní motivaci dítěte a jeho osobní aktivaci. Dítě je původcem veškerých činností ve třídě, přihlíží se k jejich momentálním touhám, otázkám i potřebám, přizpůsobuje se přiměřeně režim dne. Do řízených činností jsou děti vtahovány postupně, nenásilně, motivačně tak, aby byly ve svém závěrečném efektu přitažlivé pro všechny děti. Jsou podporovány první krůčky dětí k utváření přátelských vztahů a k respektování vzájemných potřeb mezi dětmi.

Klidná atmosféra ve třídě, řešení výchovných problémů bez afektů vytváří pocit bezpečí, děti jsou vedeny k samostatnosti v řešení problémových situací a k společnému vytváření prostředí bez stresů.

Každé dítě je jedinečné a má své individuální možnosti a své potřeby. Je respektováno jako osobnost, rozvíjí se a učí se v rozsahu svých potřeb a postupuje pod vedením učitele svým tempem. Dítě je individualitou, kterou je nutno do určité míry respektovat, nesnažit se ji za každou cenu přizpůsobit vlastní představě – učitelka a dítě se navzájem ovlivňují.

Úkolem pedagogických zaměstnanců je na základě dlouhodobého styku s dětmi a jejich rodiči provádět diagnostickou práci. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou včas podchyceny vypracovává se indiv. plán speciální pedagogické péče. Vše za informovanosti rodičů a podpory speciálních center.

Opatření pro další období:

- soustavná práce v oblasti řešení výchovně vzdělávací problematiky ve spolupráci s rodiči, ostatními pedagogy, vedením školy
- podpora klidného nestresového prostředí při střídání činností v průběhu dne, prosociální chování

➤ **výchovně vzdělávací činnosti**

Základním dokladem organizace provozu obou mateřských škol je školní řád, kde jsou vymezena práva a povinnosti dětí, rodičů a zaměstnanců školy. Organizace dne a výchovně vzdělávací práce probíhá na základě jasně stanovených podmínek k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí. Učitelé a další zaměstnanci školy se řídí v této oblasti vnitřními předpisy školy a školním řádem.

Třídy v obou mateřských školách jsou naplňovány na základě dohody o stanovení počtu tříd a počtu dětí na třídách mezi mateřskou školou a zřizovatelem. Děti jsou do tříd zařazovány dle věku, přesuny dětí v rámci školy mezi třídami jsou prováděny dle potřeb školy s maximálním ohledem na prospěch dítěte. Rodiče jsou vždy o této změně informováni. Vřazování dětí do tříd je plně v kompetenci ředitelky školy.

V případě nepřítomnosti učitele ve škole, se třídy v odpoledních hodinách mohou slučovat. Přednost se dává sloučení tříd na jednotlivých pavilonech, aby děti nebyly vystavovány stresovým situacím. V případě, že to provozní důvody vyžadují, jsou děti převáděny k sloučení i v rámci dalších pavilonů. Celodenní slučování je výjimečné, přistupuje se k němu v případě nepřítomnosti více pedagogů, případně z důvodu razantního snížení počtu přítomných dětí (v době školních prázdnin a mezi svátky).

Vlastní organizace výchovně vzdělávací práce je limitována pravidelným stravováním, nenásilným střídáním zájmových a vedených činností s odpočinkem. Je vyvážený poměr řízených a spontánních činností, děti mají čas na hru, umožňuje se jím některé činnosti rozdělit a dokončit později. Časová pravidelnost je pouze při stravování a v odpoledním odpočinku. Režim utváří učitelka společně s dětmi na základě momentální situace, je pružný, umožňuje reagovat na individuální potřeby dětí. V dopoledních a odpoledních hodinách probíhají hry dle přání a volby dětí, didakticky zacílené činnosti (záměrné i spontánní učení) ve skupinách, společně a individuálně. V této době probíhá i individuální péče o děti se specifickými vzdělávacími potřebami, jazykové chvilky a smyslové hry. U předškolních dětí mají učitelky možnost postupně krátit odpolední odpočinek podle individuality. Důraz je kladen na dostatečný pobyt dětí venku. Pohybové činnosti jsou vkládány do každého dne, vždy jejich část je řízená, zaměřená na zdravotně preventivní pohybové aktivity včetně relaxačních cvičení. Činnosti probíhají v malých skupinách i velkých skupinách, využívá se frontální metoda. Děti mají možnost si činnosti vybírat, mohou se neúčastnit společných činností, uchýlit se do ústraní.

Příchod i odchod dětí do mateřské školy je plně na rozhodnutí a potřebách rodiny. Škola pouze doporučuje rodičům vhodnou dobu pro příchod dětí tak, aby měly možnost se zúčastnit hlavních dopoledních aktivit ve třídě, aby měly možnost navazovat přátelské vazby v době ranních činností a pobytu venku a tím vytvářet základní sociální vazby v kolektivu dětí. Pravidelný příchod dětí do mateřské školy je určen pouze pro děti v posledním roce předškolní docházky před vstupem do základní školy. Vzdělávání ze zákona probíhá čtyři hodiny. Děti v tomto věkovém období přicházejí do školy v 8:15, vzdělávání je ukončeno ve 12:15 hod.

Předškolní vzdělávání dětí podle stanoveného školního rámcového programu probíhá v následujícím základním denním režimu:

6:30-8:00	doba určená pro příchod dětí do mateřské školy a předání dětí pedagogickým pracovníkům k předškolnímu vzdělávání, děti již přítomné v mateřské škole vykonávají volně spontánní zájmové aktivity,
8:00-8:15	volné činnosti a aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky zaměřené především na hry a zájmovou činnost
8:15-8:45	komunitní kruh, ranní cvičení
8:45-9:15	osobní hygiena, dopolední svačina
9:15-9:55	řízené činnosti a aktivity zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí, na jejich citový, rozumový a tělesný rozvoj, prováděné podle školního rámcového programu a v souladu se zaměřením jednotlivých tříd
9:55-11:45(11:55)	osobní hygiena, příprava na pobyt dětí venku pobyt dětí venku, při kterém probíhají činnosti a pohybové

	aktivity, seznamování s přírodou, s přírodními jevy a s okolním světem (v případě nepříznivého počasí pokračují řízené činnosti a aktivity zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí ve třídách mateřské školy)
11:45(11:55)-12:30	oběd a osobní hygiena dětí, doba pro vyzvednutí dětí z MŠ
12:30-14:00	spánek a odpočinek dětí (nejmladší děti případně do 14.20 hod)
14.00-15.00	osobní hygiena, odpolední svačina
15:00-17:00	volné činnosti a aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky zaměřené především na hry, zájmové činnosti a pohybové aktivity dětí, v případě pěkného počasí mohou probíhat na zahradě MŠ, doba určená pro přebírání dětí zákonnými zástupci

Součástí organizace vzdělávání je i zařazování nadstandardních aktivit do průběhu dne v obou mateřských školách.

- organizace rozšířených zájmových výtvarných činností v ranních hodinách ve všech třídách,
 - pravidelné návštěvy dětí školy v ekologické usedlosti Toulcův dvůr, kde se seznamují s péčí o domácí zvířata a jejich využitím pro život člověka (Nástin ekologického způsobu života a tvorby ekologicky čistých potravin.),
 - pravidelné zařazování divadelních a filmových představení, koncertů a estrádních pořadů do programu tříd,
 - zavedení zdravotního programu pro děti – cvičení na balančních míčích,
 - docházka do solné jeskyně převážně s dětmi střední a nejstarší věkové skupiny,
- Tyto nadstandardní aktivity vkládané do denního režimu dětí v každém týdnu jsou doplňovány sportovními dny, vystoupeními pro rodiče, výlety, karnevaly, výstavami výtvarných prací a dílnami pro rodiče a děti při příležitosti vánočních a jarních svátků ve třídách starších dětí.

Opatření pro další období:

- vyhledávání dalších rizik v souvislosti se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví dětí při organizaci výchovně vzdělávací činnosti
- soustavně vytvářet optimální podmínky a prostor pro individuální práci s dětmi v rámci denního režimu

➤ **Spoluúčast rodičů**

Základní práva a povinnosti rodičů ve vztahu k vzdělávání a k organizaci jsou ustanovena ve školním řádu.

Cílem spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou je vzájemná komunikace obou partnerů, jejímž smyslem je co nejlepší prospívání svěřených dětí.

Rodina seznamuje školu se svým výchovným stylem a hodnotami, škola nabízí podněty, dovednosti a inspiraci. Rodiče a učitelé jsou rovnocenní spolupracovníci.

Škola ve vzájemné spolupráci se pohybuje v následujících rovinách:

1. *Plně a nezkresleně informuje o dění ve škole, které se dotýká rodičů a jejich dětí* (informační tabule a vývěsky, individuální pohovory, setkání s rodiči, webové stránky školy).

Je vyvíjena snaha o oboustrannou důvěru, porozumění, respekt, spolupráci na základě partnerství. Učitelé informují rodiče o prospívání dětí, domlouvají společný postup při výchově a vzdělávání.

2. *Ochotně vede dialog s rodiči* a zodpovídá dotazy (běžná denní komunikace).

3. *Škola je otevřena rodičům* – rodiče se mohou po škole se svým dítětem po dohodě při adaptaci dítěte na nové prostředí volně pohybovat a samotní rodiče se mohou seznámit s prostředím mateřské školy, poznat práci učitelek...

5. *Rodiče mají možnost se seznámit s rámcovým vzdělávacím programem*, jeho praktické uvádění do praxe mohou sledovat v průběhu dne ve škole při osobní návštěvě. Projeví-li zájem mohou se spolupodílet na plánování programu a řešení vzniklých problémů. Na webových stránkách školy mají možnost sledovat aktuální vzdělávací program, akce třídy, mají možnost pracovat se zveřejněnými texty písní a básní.

6. *Nabízíme odbornou a individuální pomoc* – rodiče si mohou sjednat konzultaci s učitelkou na třídě nebo s ředitelkou školy.

7. *Učitelé chrání soukromí rodiny, jsou diskrétní* ve svěřených vnitřních záležitostech. Vyvarují se přílišné horlivosti při poskytování rad, respektují názor rodiny na výchovu dítěte

8. *Škola vítá i materiální pomoc* rodičů, při třídní schůzce odsouhlasují příspěvek na kulturní a jiné aktivity v rámci školy. Z těchto finančních prostředků se hradí kulturní akce pro děti, dárky dětem k svátkům, přispívá se na jarní výlet školy. Rodiče také přinášejí různý materiál pro výtvarnou výchovu a tvořivou činnost. Vítaná je i sponzorská činnost rodičů.

Opatření pro další období:

- více zapojovat rodiče do spolupráce při realizování vzdělávacích programů na třídách, vytěžit možnost seznámit děti s povoláním rodičů (záchranné složky apod.)
- další organizace společných dílen pro rodiče a děti, a to nejen v předškolních třídách

➤ **Řízení sloučených mateřských škol a personální zajištění**

Pro optimální fungování obou předškolních zařízení je řízení rozděleno do základních úseků.

1. Úsek ředitelství školy

Ředitelka je statutárním orgánem školy obou sloučených zařízení, je jmenována do funkce na základě konkurzního řízení a usnesením rady ÚMČ Praha 10. Ředitelka zajišťuje naplňování funkcí sloučených škol, jejich komplexní rozvoj, usměrňuje koncepci výchovně vzdělávací práce na školách. Ředitelka jedná ve všech záležitostech jménem školy, pravomoci může delegovat na jiné pracovníky v jejich popisech práce. Ředitelku školy zastupují plně v její nepřítomnosti zástupkyně ředitelky pro obě zařízení. Odloučené pracoviště Podléšková je vedeno zástupkyní pro toto zařízení, která plně podléhá ředitelce školy a zástupkyni pro obě zařízení (zástupce statutárního orgánu). Ředitelka školy ustanovuje vedoucí zaměstnance dalších úseků, koordinuje jejich činnost a stanovuje popisy práce zaměstnanců. Zodpovídá za dodržování pracovně právních vztahů, dodržování smluvní, rozpočtové, finanční a evidenční kázně, za vedení předepsané dokumentace, za BOZP, SYPOS, PO.

2. Úsek ekonomický

zajištěno externím ekonomem.

3. Úsek pedagogický

Zajištěn po stránce řízení ředitelkou školy a zástupkyněmi. Na mateřské škole Chmelová je zaměstnáno 11 učitelek s plnou kvalifikací a jedna, která si kvalifikaci doplňuje. Na mateřské škole Podléšková je zaměstnáno 9 učitelek s plnou kvalifikací. Kontrolní práci po stránce pedagogické mohou vykonávat, kromě ředitelky i zástupkyně ředitelky. Se svými závěry ředitelku informují. Učitelky podléhají přímo ředitelce školy a zástupkyním. Jsou povinné dodržovat zákony, vyhlášky, organizační normy, řídit se vnitřními předpisy, školním řádem, dodržovat bezpečnostní předpisy. Učitelky jsou podporovány ve zvyšování své kvalifikace absolvováním vzdělávacích přednášek a seminářů v akreditovaných vzdělávacích centrech. Je jim poskytováno zákonné volno na sebevzdělávání v rámci provozních možností školy. Služby učitelek na jednotlivých třídách a pavilonech jsou koncipovány tak, aby plně vyhovovaly co nejlepší péči o děti. V případě nepřítomnosti učitele na pracovišti zajišťují služby organizačně obě zástupkyně pro jednotlivá zařízení. S jejich zabezpečením informují ředitelku školy.

4. Úsek správní

Zajišťují po stránce vedení dvě školnice, kterým podléhají další správní zaměstnanci. Školnice podléhají ve svých pravomocích přímo ředitelce školy, popřípadě zástupkyním. Jsou zodpovědné na základě popisu práce za technický stav předškolních zařízení, zajišťují samostatně údržbu, jednají s firmami v případě oprav a rekonstrukcí, provádí kontrolní činnost v oblasti PO a BOZP, organizují provoz po stránce úklidu, objednávají a evidují čisticí prostředky a další materiál.

5. Úsek stravování

Zajišťují na obou zařízeních vedoucí školní jídelny, které jsou přímo podřízeny ředitelce školy, popřípadě zástupkyním ředitelky. Jsou zodpovědné za celou oblast školního stravování, tzn. kvalitu poskytovaných stravovacích služeb, oblast finanční, provozně personální, technickou, dodavatelskou, PO a BOZP.

Vedoucí pracovníci jsou povinni dodržovat platné právní předpisy, organizační a řídicí normy školy.

Kompetence jednotlivých zaměstnanců jsou stanoveny v popisech práce, které určují, komu jsou podřízeni a komu se zodpovídají z kvality své činnosti, v jakém rozsahu jednají, co a koho řídí, co samostatně zajišťují a s kým spolupracují.

Personální zajištění zařízení je v kompetenci ředitelky školy, při rozhodování se řídí Zákoníkem práce a potřebami školy. Změny projednává se zástupkyněmi, konečné rozhodnutí má v kompetenci ředitelka. Vede personální agendu. Pracovně právní vztahy a podklady k vyplácení mezd zaměstnanců smluvně zajišťuje firma. Ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, motivuje je k pracovní aktivitě. Vzdělávací práce na třídách vychází ze školního vzdělávacího programu, na jehož přípravě se mohou podílet všichni pedagogičtí zaměstnanci.

Doplňování hmotných prostředků (hračky, učební pomůcky, vybavení budov, čisticí prostředky atd.) po odsouhlasení ředitelkou provádějí vedoucí jednotlivých úseků. Majetek je evidován, odpovídají za něj pověřeni zaměstnanci. Jeho ochrana je svěřena všem zaměstnancům.

Výchovně vzdělávací proces je organizován a řízen podle zákonů a vyhlášek a dále

- vnitřním organizačním řádem a školním řádem,
- vnitřními příkazy ředitele školy a příkazy OŠK ÚMČ Praha 10,
- předpisy a metodickými návody MŠMT ČR,

- doporučeními dalších organizací,
- vzdělávacími programy a projekty.

Součástí úspěšného řízení sloučených zařízení je fungující *komunikační a informační systém* školy. Zaměstnanci vyřizují běžné záležitosti se svými nadřízenými denně ve stanovené době, záležitosti neodkladné řeší přímo ředitelka školy nebo její zástupkyně. Informace týkající se provozu jako celku, jsou zaměstnancům předávány písemně prostřednictvím emailu. Zde jsou pedagogičtí zaměstnanci průběžně informováni v přílohách i s legislativními změnami, se spoluprací s organizacemi, s kulturními akcemi na škole s organizačními problémy. Neodkladné záležitosti se řeší okamžitě telefonicky. Informace a pokyny týkající se jednotlivých tříd jsou předávány prostřednictvím emailů.

Pedagogické rady jsou organizovány čtyřikrát. Krátké porady jsou vzhledem k velikosti zařízení svolávány pouze se zaměstnanci, kterých se probírané záležitosti týkají.

Informovanost rodičovské veřejnosti o výchovně vzdělávací práci a drobných provozních změnách zajišťují na jednotlivých třídách paní učitelky, a to prostřednictvím emailů, vývěsek a informačních cedulí. Informace týkající se provozu jednotlivých škol jsou předávány na třídy a následně rodičům přímo z ředitelství školy prostřednictvím webových stránek školy nebo písemně prostřednictvím emailu. Základní informace o provozu a řízení sloučených škol poskytuje rodičům školní řád.

Veškeré podstatné informace jsou rodičům sdělovány především prostřednictvím webových stránek školy (www.mschemelova.cz), které jsou pravidelně aktualizovány. Informace o dětech získají zákonní zástupci přímo od učitelek na třídě nebo po sjednání termínu u ředitelky školy. Škola akceptuje případné přínosné připomínky ze strany rodičovské veřejnosti k vylepšení provozu školy a řízení.

Opatření pro další období:

- docílit plné kvalifikovanosti pedagogických zaměstnanců školy
- motivovat zaměstnance k pracovní aktivitě

➤ **Personální a pedagogické zajištění**

Téměř všichni pedagogičtí pracovníci, mají předepsanou odbornou kvalifikaci.

Všichni zaměstnanci fungují na základě jasně vymezených pravidel, učitelky se sebevzdělávají, aktivně vyhledávají semináře, přednášky a podávají zpětnou vazbu kolegyním o jejich účelnosti a kvalitě.

Služby učitelů jsou organizovány tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna péče o děti, na většině tříd se učitelky překrývají nejméně dvě hodiny denně, pokud toto překrývání není možné, tak činnost učitelky podpoří v dopoledních hodinách provozní asistent, jsou-li na něj poskytnuty finanční prostředky.

Zaměstnanci jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).

III. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Do tohoto okruhu vzdělávání zařazujeme:

Děti se zdravotním postižením – zrakovým, sluchovým, tělesným nebo mentálním, s vadami řeči, s autismem, se specifickými poruchami učení – dyslexie, dysgrafie, dysortografie.

Děti se zdravotním znevýhodněním – zdravotním oslabením, dlouhodobou nemocí nebo lehčí zdravotní poruchou vedoucí k poruchám učení nebo chování – ADHD.

Děti se sociálním znevýhodněním – děti s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou, z nevýhodného rodinného prostředí, z vyloučených lokalit, z cizojazyčného prostředí, postavení azylanta či uprchlíka.

V naší mateřské škole se snažíme, aby vzdělávací program uspokojil jakékoliv potřeby dítěte, jak základní, tak i speciální potřeby.

Věříme, že inkluzivní vzdělávání je společenský proces, a proto vytváříme podmínky pro individuální vývoj osobnosti dítěte a prostředí pro jeho vzdělávání.

Děti ve třídách vedeme k tomu, aby se respektovaly bez ohledu na zdravotní či sociální znevýhodnění. Uvědomujeme si, že soužití zdravých dětí s dětmi se znevýhodněním pomáhá kolektivu přijímat lidi s odlišností přirozeně a bez odstupů. Znevýhodněným dětem přináší inkluzivní vzdělávání pomoc v pěstování zdravého sebevědomí a začlenění se do kolektivu ostatních dětí. Budujeme v dětech vzájemnou úctu, respekt, solidaritu, rozvoj osobnosti s důrazem na mravní, sociální a morální hodnoty.

Ke vzdělávání dětí se specifickými potřebami přistupujeme systematicky, spolupracujeme s rodiči i celou rodinou, s pedagogickými i nepedagogickými zaměstnanci školky, s pedagogickým asistentem a se školským pedagogickým zařízením, s PPP, se SPC, dalšími odborníky – dětskými pediatry, dětskými psychology, logopedy.

Dbáme na to, aby dítě se specifickými potřebami mělo rovný přístup ke vzdělání bez jakékoliv diskriminace, zohledňujeme vzdělávací potřeby jednotlivce.

Dětem se speciálními potřebami se snažíme pomoci ve vzdělávání i v každodenním životě tím, že je zařazujeme do tříd s bezbariérovým přístupem (spodní třídy ve všech pavilonech), snižujeme počet dětí ve třídě, využíváme vhodných metod výuky, motivujeme dítě - využíváme relaxačních přestávek, strukturalizujeme výuku, vzděláváme v menších skupinách, kontrolujeme pochopení osvojeného učiva, poskytujeme didaktické pomůcky, speciální didaktické pomůcky, poskytujeme logopedickou prevenci, poskytujeme asistentky pedagoga, motivujeme pedagogy v dalším vzdělávání v rámci DVPP.

Rodinám dětí se specifickými potřebami vycházíme vstříc při odlišném stravování, léčebných opatření.

V rámci možností třídy upravujeme pracovní prostředí – teplota, světlo, nábytek, akustika, barvy.

Úzce spolupracujeme také s rodinami dětí z cizojazyčného prostředí a dětí cizinců. Tyto děti jsou zařazovány do všech tříd. V průběhu roku je jim zprostředkována nadstandartní péče a vzdělávání v českém jazyce. Výuka českého jazyka probíhá systematicky každý týden v menší skupině dětí, od základních slov před slovní spojení až po delší věty a souvětí. Pro předškolní děti cizince je natavena hodina českého jazyka jednou týdně. Nabádáme rodiče těchto dětí, aby s dětmi, pokud je to možné, mluvili česky, dívali se společně na české pohádky, pouštěli si české písničky a četli jim české knihy a pohádky. Hodnocení dětí se specifickými potřebami provádíme individuálně dle potřeby.

IV. Vzdělávání dětí nadaných

Ke vzdělávání nadaných dětí přistupujeme individuálně. Využíváme potenciál nadaných dětí a vedeme je k tomu, aby své nadání rozvíjely.

Nadané dítě se projevuje velkou slovní zásobou, přesně a jasně se vyjadřuje, je zvědavé, má smysl pro humor, má dobrou koordinaci těla, snadno ovládá druhé, je impulzivní.

Spolupracujeme se ZUŠ Hostivař, kterou navštěvujeme každý rok s dětmi předškolního věku. Pravidelně navštěvujeme Toulcův dvůr, děti dostávají nové informace o zvířatech a ekologii. Spolupracujeme s rodiči nadaných dětí a poskytujeme jim informace o specializovaných pracovištích – hudební školy, výtvarné školy a kurzy, školy specializující se na environmentální výchovu, základní umělecké školy.

V. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Škola nedisponuje podmínkami, které by byly vhodné pro vzdělávání dětí mladších 3 let. specifika tohoto věkového období je nutné zajistit s ohledem na široké spektrum aspektů. Děti se v tomto období teprve vymezují, touží po poznání, jsou neobratné, vyvíjejí se rozlišně, potřebují velkou dávku individuální péče, jsou egocentrické, potřebují velkou dávku pomoci ze strany dospělých. Tomuto věkovému období je nezbytné přizpůsobit podmínky pro vzdělávání – od nábytku, hygienického zázemí, po hračky a pomůcky.

VI. Autoevaluace mateřské školy a hodnocení výsledků vzdělávání

Pravidelné vyhodnocování podmínek vzdělávací práce, individuálního vývoje dětí, vzdělávání, činnosti učitelů, ŠVP a TVP napomáhá k vyhledávání rezerv, ke změnám podmínek a nevyhovujících postupů a vede postupně ke zvyšování kvality ve všech uvedených oblastech.

Techniky evaluace a hodnocení:

jsou využívány rozhovory, porady, hospitace, analýzy různých záznamů – hospitací, dotazníků hodnotících zpráv, rozhovorů s pedagogickými zaměstnanci, rodiči a zástupci PPP či SPC, vyhodnocování pozorování.

Evaluace vnitřní

Hodnocení probíhá na úrovni jednotlivých tříd a na úrovni hodnocení školy jako celku.

- *Evaluace průběhu a výsledků vzdělávání, hodnocení individuálního vývoje dětí*

Učitelky pravidelně vyhodnocují výsledky vzdělávací činnosti vzhledem k naplňování kompetencí a cílů v jednotlivých vzdělávacích oblastech – hodnotí ukončená témata a projekty z hlediska třídy jako celku a z hlediska individuální práce, hodnotí zvolené metody, hodnotí výchovné situace a podmínky na jednotlivých třídách. Tedy hodnotí uplatnění třídního vzdělávacího programu v praxi a navrhují případná opatření. Toto vyhodnocování poskytuje učitelkám i zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce a dává jim možnost zlepšovat vzdělávací proces, vylepšovat podmínky, individuálně se zaměřit na některé děti.

Pro každé třídě jsou vedeny záznamové hodnotící listy všech dětí. Do těchto listů učitelky jednou za pololetí doplňují celkové informace o dosažených úspěších dětí ve vzdělávání, o jejich postupném vývoji, ale zaznamenávají i stagnaci ve vývoji. Tyto podklady slouží k navržení opatření vedoucí k nápravě. Výsledky výchovně vzdělávací činnosti jsou konzultovány s rodiči dětí a je v nutných případech domluvena intenzivnější spolupráce školy a rodiny. Shora uvedenou evaluační činnost doplňují i výtvarné práce, pracovní sešity a grafické listy (portfolio dětí). Hodnotící listy provází děti celou jejich docházku do mateřské školy, v případě přeřazení dítěte do jiné třídy usnadňují učitelkám dítě poznat a snadněji volí metody působení. U dětí s individuálními výchovně vzdělávacími potřebami jsou vedeny záznamy a hodnocení z hlediska úspěchů a nezdarů, jejich výsledky jsou konzultovány s rodiči, v PPP a SPC. Je věnována pozornost hodnocení výchovně vzdělávací práce dětí s odkladem školní docházky, a to z hlediska analýzy důvodů, které vedly k odkladu. Shrnutí výchovně vzdělávací práce, hodnocení přínosu zvolených témat a projektů pro další rozvoj dětí a zvolených opatření v případě nezdarů, je obsaženo v hodnotící zprávě každé

třídy za uplynulý školní rok. Hodnotící zprávy z jednotlivých tříd jsou podkladem pro každoroční závěrečné hodnocení školy jako celku a slouží k posouzení-

- *funkčnosti školního vzdělávacího programu.*

Funkčnost je ředitelkou a zástupkyněmi posuzována i na základě kontroly hodnotících záznamových listů dětí, návaznosti třídních vzdělávacích programů na ŠVP a jejich uplatňování v praxi, kontroly třídní dokumentace, analýzy pololetních hodnocení, posuzování účastí na školních akcích, výstavách a v neposlední řadě i ve spolupráci s rodiči (podměty rodičů, rozhovory, schůzky) atd. Výsledky slouží jako podklad k dalším dodatkům a úpravám ŠVP.

- *Evaluace podmínek výchovně vzdělávací práce*

je prováděna ve spolupráci s celým kolektivem pedagogů. Jsou vyhledávány rezervy na základě metod srovnávání, pozorování a kritických diskusí. Značná pozornost je věnována podmínkám vedoucím k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí.

Výsledky jsou shrnuty do opatření pro další období v jednotlivých oblastech.

- *Evaluace práce pedagogů*

je prováděna jednak formou vzájemných předávání informací, vzájemným posuzováním metod výchovně vzdělávací práce mezi učitelkami, hospitacemi ředitelky a zástupkyň ředitelky. Jde buď o krátké kontrolní vstupy přímo zaměřené na určitou oblast výchovně vzdělávací práce nebo hospitace celodopolední. Hospitací je sledováno především zkvalitnění práce učitelů, ale i zkvalitnění práce celé školy. Vychází se z plánu hospitací pro určité časové období a vždy jsou stanoveny konkrétní cíle hospitační činnosti.

Evaluační systém

- *Evaluace spolupráce se zřizovatelem*

probíhá pravidelné vzájemné čtvrtletní hodnocení efektivnosti využití rozpočtu školy, využití dotací, vzájemné předávání dokladů a informací.

- *Evaluace spolupráce rodiči*

analyzují se připomínky k chodu školy, vyhodnocují ankety, konzultace a schůzky týkající se výchovně vzdělávacích problémů, podměty z třídních schůzek, petic, připomínek k výchovně vzdělávací práci.

- *Evaluace spolupráce s PPP a SPC*

analýza pokroků/ neúspěchů ve výchovně vzdělávací práci s dětmi s OŠD a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Evaluační systém			
Oblast hodnocení	způsob hodnocení	kdy se hodnotí	kdo hodnotí
1. Podmínky pro vzdělávání			
materiální podmínky	Fyzická kontrola vybavení	Na začátku a konci šk, roku, dále průběžně dle potřeby	ředitelka, zástupkyně, učitelky
životospráva	Kontrola stravování, sebeobslužnosti, spotřební koš	Průběžně, měsíčně	vedoucí školní jídelny, učitelky
psychosociální podmínky	hospitační činnost	dle plánu hospitací	ředitelka, zástupkyně
organizace výchovně vzdělávací činnosti	operativní porady vedení, porady jedn. pavilonů, hospitační vstupy	Průběžně, ped. rada	ředitelka, zástupkyně, učitelky
spolupráce s rodiči, veřejností a institucemi	analýza, rozhovor	pololetí, závěr roku, dle org. potřeb školy	ředitelka, zástupkyně, učitelky, rodiče

řízení sloučených mateřských škol	Rozhovory, hodnocení zástupkyň sebehodnocení	dle potřeby, ped. rada	Vedení školy, správní vedení, učitelky
personální zajištění školy (pedag., správní)	Hodnocení zaměstnanců, pohovory	1x ročně	Ředitelka, zástupkyně
další vzdělávání pedagogických zaměstnanců	Ped. rady, zaměření vzdělávání	2x ročně	učitelky, zástupkyně, ředitelka
2. Vlastní vzdělávání na škole			
ŠVP (naplňování cílů)	Hodnotící listy, hodnocení vzd. bloků a projektů	Po skončení vz. bloků a projektů, hodnocení třídy pololetí, závěr roku	Ředitelka, učitelky
vzdělávací obsah	Zvládnutí obsahu vzdělávání dětmi všech věk. kategorií	Po skončení vz. bloků a projektů	učitelky
provázanost s ŠVP s TVP	písemně v hodnocení vých. vz. činnosti tříd	2x ročně	učitelky
prostor pro další rozvoj	Rozhovory při jednáních a při ped. radě	Na jednáních ped. rady, provozní porady	Vedení školy, všichni zaměstnanci
3. Vlastní výchovně vzdělávací činnost třídy			
integrované bloky	písemné záznamy	po ukončení bloku	učitelky, ředitelka celkově
individuální rozvoj dětí	písemné záznamy, portfolio	Říjen (adaptace,) dále 2x ročně, průběžně	učitelky
projekty	individuální záznamy	dle potřeby,	učitelky
děti s odkladem školní docházky (IVP)	individuální záznamy, portfolio, ped. rada	Průběžně, celkově 2x ročně	učitelky
děti se speciálními vzděl. potřebami	individuální záznamy, portfolio, ped. rada	průběžně, celkově 4x ročně	učitelky, speciální pedagog
hodnocení a sebehodnocení pedagogů	hospitační činnost, zvažování správnosti postupů, sebereflexe	Jednou ročně	ředitelka, zástupkyně, učitelky
vedení třídní dokumentace, záznamy v třídních knihách	Kontrola záznamů, matrika	Nejméně 5x ročně	Zástupkyně, ředitelka
pololetní hodnocení vých. vzděl. práce na třídách - výsledky, celek	Písemně – celkové shrnutí výsledků výchovně vzdělávací práce, záměry vzdělávání	2x ročně	učitelky
4. Škola jako celek (body 1-3)	Písemně dle podkladů pololetních hodnocení výchovně vz. práce na třídách a vlastních poznatků, zjištění, vyhodnocení případných dotazníků	1x ročně	ředitelka

VI. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program

Vychází z nové strategie RVP PV pro předškolní vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě; vychází z koncepce společného vzdělávání a celoživotního učení; formuluje očekávanou úroveň vzdělání stanovenou pro všechny věkové kategorie

vzdělávání; podporuje pedagogickou autonomii a profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání.

ŠVP PV vychází a čerpá z RVP PV, který vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti a vzdělávací a výchovný obsah jednotlivých ŠVP PV. Jsou závazná pro předškolní vzdělávání v mateřských školách, v mateřských školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, v lesních mateřských školách a v přípravných třídách základních škol. Pro tvorbu ŠVP PV i jejich uskutečňování určuje RVP PV společný rámec, který je třeba zachovávat. Je otevřený pro školu, učitele i pro děti, a vytváří tak podmínky k tomu, aby každá škola, resp. pedagogický sbor, jakákoliv odborná pracovní skupina, profesní sdružení či každý jednotlivý učitel mohli – za předpokladu zachování společných pravidel – vytvářet a realizovat svůj vlastní školní vzdělávací program podle směrodatného dokumentu RVP PV a který bude v určitých časových etapách inovován podle měnících se potřeb společnosti, zkušeností učitelů se ŠVP i podle měnících se potřeb a zájmů dětí.

Pojetí a cíle předškolního vzdělávání (obecné vymezení)

K základním cílům našich sloučených mateřských škol patří zabezpečení všestranného rozvoje dětí věkové skupiny 3 – 6 let, resp. 7 let při odkladu školní docházky s přihlédnutím k individuálním rozdíům a zvláštnostem jednotlivých dětí.

Hlavní principy ŠVP PV jsou definovány v souladu s odbornými požadavky současné kurikulární reformy RVP PV, aby umožňovaly:

- akceptovat přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku a důsledně je promítat do obsahu, forem a metod jejich vzdělávání,
- možnost rozvoj a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb,
- zaměřovat se na vytváření základů klíčových kompetencí dosažitelných v etapě předškolního vzdělávání,
- definovat kvalitu předškolního vzdělávání z hlediska cílů vzdělávání, podmínek, obsahu i výsledků, které má přinášet,
- zajišťovat srovnatelnou pedagogickou účinnost vzdělávacích programů vytvářených a poskytovaných jednotlivými mateřskými školami ,
- vytvářet prostor pro rozvoj různých programů a koncepcí i pro individuální profilaci mateřské školy,
- umožňovat mateřské škole využívat různé formy i metody vzdělávání a přizpůsobovat vzdělávání konkrétním regionálním i místním podmínkám, možnostem a potřebám,
- poskytovat rámcová kritéria využitelná pro vnitřní i vnější evaluaci mateřské školy i poskytovaného vzdělávání.

Specifika předškolního vzdělávání, metody a formy práce

Předškolní vzdělávání se maximálně přizpůsobuje vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny a dbá na to, aby tato vývojová specifika byla při vzdělávání dětí v plné míře respektována. Předškolní vzdělávání nabízí vhodné vzdělávací prostředí, pro dítě vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté, v němž se dítě může cítit jistě, bezpečně, radostně a spokojeně a které mu zajišťuje možnost projevit se, bavit a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem. Vzdělávání je důsledně vázáno k individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí, včetně vzdělávacích potřeb speciálních.

V předškolním vzdělávání je preferováno vytváření tříd s věkově homogenním uspořádáním, kde může být efektivněji cíleno na potřeby dané věkové skupiny, včetně jejich specifik a případných speciálních potřeb jednotlivců. Pro naplnění předpokladů a možností optimálního rozvoje osobnosti každého dítěte je nutné uplatňovat v předškolním vzdělávání odpovídající metody a formy práce. **Vhodné je využívání prožitkového a kooperativního učení hrou** a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti. Ve vzdělávání je třeba **využívat přirozený tok dětských myšlenek** a spontánních nápadů a poskytovat dítěti dostatek prostoru pro spontánní aktivity a jeho vlastní plány. Učební aktivity probíhají především formou nezávazné dětské hry, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby. V předškolním vzdělávání je v dostatečné míře uplatňováno **situační učení**, založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí, tak, aby se dítě učilo dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebuje, a lépe tak chápalo jejich smysl. Významnou roli v procesu učení sehrává **spontánní sociální učení**, založené na principu přirozené nápodoby. Proto je třeba ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne v mateřské škole vyskytnou, nejen v didakticky zaměřených činnostech, poskytovat dítěti vzory chování a postojů, které jsou k nápodobě a přejímání vhodné. V předškolním vzdělávání jsou **uplatňovány aktivity spontánní i řízené, vzájemně provázané a vyvážené, v poměru odpovídajícím potřebám a možnostem předškolního dítěte**. Takovou specifickou formou, vhodnou pro předškolní vzdělávání v podmínkách mateřské školy, je **didakticky zacílená činnost**, která je učitelem přímo nebo nepřímo motivovaná, která je dítěti nabízena a v níž je zastoupeno spontánní a záměrné (cílené, plánované) učení. Tyto činnosti probíhají zpravidla v menší skupině či individuálně. **Didaktický styl vzdělávání dětí v mateřské škole je založen na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte**. Učitel je průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním, probouzí v něm aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, nikoliv tím, kdo dítě „úkoluje“ a plnění těchto úkolů kontroluje. **Úkolován je učitel** – jeho hlavním úkolem je iniciovat vhodné činnosti, připravovat prostředí a nabízet dítěti příležitosti, jak poznávat, přemýšlet, chápat a porozumět sobě i všemu kolem sebe stále účinnějším způsobem. V předškolním vzdělávání je třeba uplatňovat integrovaný přístup. **Vzdělávání probíhá na základě integrovaných bloků**, které nerozlišují „vzdělávací oblasti“ či „složky“, ale které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Obsah bloků vychází ze života dítěte, je pro ně smysluplný, zajímavý a užitečný. Dítě tak nezískává jen izolované poznatky či jednoduché dovednosti, získaná zkušenost je komplexnější a stává se pro dítě snáze uchopitelnou a prakticky využitelnou. **Dítě získává skutečné činnostní výstupy – kompetence**. I při tomto způsobu práce jsou pro tvorbu i realizaci vzdělávací nabídky využívány metody a prostředky „klasických“ specifických didaktik jednotlivých oborů výchovně vzdělávacích činností (metodik), pokud jsou zaměřeny na práci s předškolním dítětem a pokud odpovídají psychologickým a didaktickým specifikám předškolního vzdělávání.

Cíle předškolního vzdělávání

Cíle předškolního vzdělávání RVP PV pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi: stanovuje cíle v podobě záměrů a cíle v podobě výstupů, a to nejprve v úrovni obecné a následně v úrovni oblastní.

Konkrétně se jedná o tyto kategorie:

- **rámcové cíle** – vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání,

- klíčové kompetence – představují výstupy, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné předškolním vzděláváním,
- dílčí cíle – vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti,
- dílčí výstupy – dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají.

Tyto cílové kategorie jsou těsně provázané a vzájemně spolu korespondují (viz schéma Systém vzdělávacích cílů). Tento systém musí být funkční. Ukazuje, že vědomé a systematické sledování a naplňování stanovených záměrů v běžné každodenní praxi spolehlivě vede k dosahování výstupů. Pracuje-li učitel při vzdělávání dětí průběžně s vědomím vzdělávacích záměrů (ať už v úrovni obecné, či oblastní), má záruku, že skutečně vede děti k osvojování kompetencí a k jejich postupnému zdokonalování.

Rámcové cíle

Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají. Instituce poskytující předškolní vzdělávání, resp. jejich učitelé, sledují při své práci tyto rámcové cíle (záměry): 1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání 2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

Rámcové cíle:

1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. Osvojení hodnot
3. Získání osobnostních postojů

Cíle našeho ŠVP PV vycházejí vždy od dítěte a z jeho přirozené touhy po poznání, po vlastním uplatnění ve třídě. Činnosti se ve škole odvíjejí od dětské spontaneity s využitím touhy po hře a tvořivé činnosti, které nejvíc ovlivňují psychický, fyzický a citový rozvoj dítěte. Práce na třídách se staví na vnitřní motivaci dětí a jejich osobní aktivaci, kdy děti jsou původcem činností ve třídě, s přihlédnutím k jejich momentálním touhám a potřebám. Do řízených činností děti vtahujeme postupně, nenásilně, motivačně tak, aby byly ve svém závěrečném efektu přitažlivé pro všechny děti.

Smyslem je rozvíjet celou osobnost dítěte a umožnit mu si vytvářet reálný obraz světa. Podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa.

Získávání poznatků se provádí na základě autonomního učení:

- učení na základě příležitosti a dle vlastní úvahy
- podíl dítěte na přípravě programu (na zítřejší den, týden...)
- první krůčky k vlastnímu sebehodnocení s pomocí učitelky
- pokusy o počátky vlastní vnitřní kázně (cílem je klidná hra a činnost bez tvrdé autority učitele)
- učení podle vlastních možností (děti stejného věku nemají vždy stejnou úroveň vědomostí, dovedností, návyků)
- podíl dítěte na hledání informací k zajímavému tématu (doma vyhledá knihu, předmět, obrázek k obohacení práce a je kladně hodnoceno za aktivitu, čímž je dítě

vnitřně uspokojeno a posiluje se touha po dalším aktivním působení při probírání nových témat).

Na základě dlouhodobého a každodenního styku s dítětem i jeho rodiči plní předškolní vzdělávání i úkol diagnostický, zejména ve vztahu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem nadaným. Předškolní vzdělávání poskytuje všem dětem optimální podmínky pro vlastní rozvoj. Dětem, které to potřebují, poskytuje předškolní vzdělávání, na základě znalosti aktuální úrovně rozvoje i dalších rozvojových možností každého dítěte, včasnou speciálně pedagogickou péči, a tím zlepšuje jejich životní i vzdělávací šance.

Klíčové kompetence (výstupy)

Klíčové kompetence reprezentují v současném vzdělávání cílovou kategorii vyjádřenou v podobě výstupů. V kurikulárních dokumentech jsou obecně formulovány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Jejich pojetí i obsah vychází z hodnot přijímaných společností a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence přispívají ke vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu člověka a k posilování funkcí občanské společnosti. Kompetence představují soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů, které se propojují a doplňují, čímž se postupně stávají složitější, a tím i využitelnější (univerzálněji použitelné). Jejich osvojování je dlouhodobý a složitý proces, který začíná v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Proto je snahou, aby klíčové kompetence tvořily neopominutelný základ vzdělávání na všech úrovních a aby k jejich vytváření směřoval a přispíval veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Klíčové kompetence tak získávají ústřední pozici v rámcových vzdělávacích programech.

Vzdělávání v naší škole směřuje postupně k získání souborů *předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot* důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění jedince ve společnosti. Tomuto je podřízen veškerý vzdělávací obsah, aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. V mateřské škole pokládáme základy pro vybudování klíčových kompetencí a jejich úspěšné položení je předpokladem pro budoucí příznivý rozvoj a vzdělání dítěte. Úsilí směřuje k budování základů schopností k řešení problémů, učení, komunikaci a kompetence sociální, činnostní a občanské. Kompetence jsou jakýmsi souhrnem vzdělávacího přínosu v předškolním věku pro celoživotní vzdělávání jedince. Poskytují učitelkám vodítko, kam zaměřit činnost, o co usilovat ve výchovně vzdělávací práci.

1. Kompetence k učení

(pozorování, experimentování, získávání základních poznatků, aktivita, samostatnost, sebehodnocení, motivace)

2. Kompetence k řešení problémů

(samostatnost, spolupráce, pomoc dospělého, myšlenkové a praktické řešení problémů, početní problémy, chybování a učení se z chyb)

3. Kompetence komunikativní

(komunikace verbální a neverbální, slovní zásoba, komunikační pohotovost, elementární předpoklady k učení se cizím jazykům, příprava na učení se čtení a psaní)

4. Kompetence sociální a personální

(samostatnost v rozhodování, kooperace ve skupině, sebestopozornost i podřízení, chápání a osvojování pravidel společenského chování, citlivost, tolerance, obrana proti násilí)

5. Kompetence činnostní a občanské

(plánování a řízení své činnosti, hodnocení výsledků, vnímání lidských hodnot, spoluutváří pravidla soužití mezi vrstevníky, uvědomuje si svá práva a práva druhých, dbá na osobní zdraví, o ochranu přírodního a společenského prostředí)

Předpokládá se, že pro dítě předškolního věku mohou být dosažitelné klíčové kompetence v následující úrovni:

Kompetence k učení

(dítě ukončující předškolní vzdělávání)

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

(dítě ukončující předškolní vzdělávání)

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence

(dítě ukončující předškolní vzdělávání)

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální

(dítě ukončující předškolní vzdělávání)

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

(dítě ukončující předškolní vzdělávání)

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Úroveň kompetencí, obecně dosažitelná dítětem ukončujícím předškolní vzdělávání, vyjadřuje očekávaný vzdělávací přínos předškolního vzdělávání, tedy to, čím může mateřská škola přispět k výbavě dítěte pro celoživotní učení dříve, než dítě zahájí povinné školní vzdělávání. Soubor klíčových kompetencí je ve svém celku ideálem, k němuž většina dětí nedospěje a dospět nemůže. To ani není smyslem jejich formulování. Soubor klíčových kompetencí nabízí učitelům poměrně jasnou představu, kam směřovat, o čem usilovat. Slouží především k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu jako prostředku k jejich vytváření.

Konkretizace zaměření školy

Naše mateřská škola je zaměřena na rozšířené působení v **rozvoji estetického cítění**. Dětem jsou v širším měřítku nabízeny činnosti pro rozvoj dovedností v oblasti **výtvarné, pracovní, hudební a dramatické**. Tímto zaměřením **není omezováno získávání poznatků v dalších oblastech dětské činnosti v mateřské škole**. Zvýšená péče v estetické oblasti je prováděna v zájmových kroužcích, ranních a odpoledních zájmových činnostech. Dětem jsou ve výtvarné oblasti nabízeny ve zvýšené míře různé techniky a materiály pro uspokojení jejich touhy tvořit. Záměrem je snaha o maximální rozvoj manuálních výtvarných a pracovních dovedností v tomto věkovém období, a to v souvislosti s rozvojem výtvarné fantazie. Výtvarná činnost dětí je prezentována formou výstav na třídách a na výstavách dětských výtvarných prací různých občanských sdružení. V oblasti taneční, zpěvné a poslechové se v hojně míře vkládají činnosti pro uspokojení radosti z pohybu a zpěvu. Úspěchy v této oblasti děti prezentují při vystoupeních pro rodiče během školního roku.

Kromě zaměření na rozvoj estetického vnímání se škola podporuje **zdravý životní styl**. Vychází přitom, především na mateřské škole Chmelová, z přirozených materiálně technických podmínek, které prostředí a poloha školy poskytuje. Zahradu svou rozlohou plně uspokojuje dětskou touhu po pohybu. Je využívána v dopoledních hodinách celoročně, od jara do podzimu i v odpoledních hodinách při příznivém počasí. Děti z mateřské školy Podléšková mají zahradu menší, velmi pěkně zrekonstruovanou, při pobytu na ní se musí pravidelně střídat, ale zahrada v Chmelová je jim svou rozlohou též přístupná nebo tráví dopolední čas na již dobře upravených hřištích veřejných. Pobyt dětí venku je přizpůsobován i nepříznivým rozptylovým podmínkám, které jsou denně zjišťovány. Na základě doporučení je přizpůsobována pohybová aktivita dětí a jejich pobyt venku. V letních měsících jsou

využívána na školách sprchoviště, kde se děti v horkých dnech osvěžují. Děti se učí chránit se před přímým slunečním zářením pobyt pod stromy, zakrýváním hlav a užíváním krémů. Během celého dne je dětem k dispozici dostatek tekutin, které mají zajištěny i při pobytu venku. Ve třídách jsou tekutiny připravované ve školní jídelně a na zahradě děti pijí dobrou vodu z nerezových termosů. Obě mateřské školy mají k dispozici i venkovní pítka. K podpoře zdraví a schopnosti budovat si základy pro zdravý životní styl slouží ve školách pravidelné cvičení na balančních míčích, na základě kterého, si děti upevňují správné držení těla, jsou vřazovány jednoduché prvky jógy, dechová cvičení si procvičují při hrátkách s flétničkou otužování a vztah ke sportu, nácvik správného a pravidelného čištění zubů, pravidelné střídání aktivity a odpočinku. Veškeré tyto činnosti doplňuje zdravě koncipovaná strava v obou školních jídelnách.

Metody a formy práce

Používá učitelka na základě vlastní zkušenosti a dané situace. Při pedagogické práci se vychází od dětské individuality a z uspokojování jeho potřeb, a ne pouze z činností plánovaných, promyšlených a řízených. Dítěti se přizpůsobují úkoly a metody. Dítě je velmi vnímavé a otevřené působení okolí. Je ovlivňováno vším, co se děje, s čím se setkává a co se přihodí – nejen tím, co mu záměrně předkládáme. Proto hledáme *rovnováhu mezi řízenou činností dětí*, nepřímou účastí na jejich spontánních aktivitách *a využíváním spontánně vzniklých situací* způsobem, který je smysluplný, pro dítě přínosný a užitečný. (= didakticky zacílená činnost, pedagogem přímo či nepřímo motivovaná). Užívá se metoda *prožitková* a též první pokusy o *kooperativní učení* hrou a činnostmi dětí. Děti se ve skupinách učí vzájemně komunikovat, spolupracovat, rozvíjí sociální dovednost učí se prostřednictvím skupiny usilovat o úspěch a učení ve skupinách je podrobuje reflexi ve fungování sociálních vztahů a dovedností v učení. Vše je založeno na okamžitých prožitcích, zvědavosti, radosti z nově poznaného, z ovládnutí nové dovednosti. Využívá se dětská spontaneita, aktivita a tvořivost, touha po experimentu a hře.

Učitelky podporují volnost pro uplatnění dětské individuality, ale pouze do určité míry – tzn., aby dětská individualita nebyla zcela nejdůležitějším požadavkem, ale aby dítě bylo původcem činnosti, ne konzumentem, ale aby byly stanoveny hranice a důsledně dodržovány, kam až smí dítě ve své aktivitě dojít a tím v dětech vyvolat přirozenou cestou povědomí o základech chování ve společnosti.

Uplatňováno je *situační učení* (využití situací k praktickým ukázkám životních souvislostí) a *spontánní sociální učení* (v činnostech vytvářet vzory chování a postojů).

Školní vzdělávací program a třídní vzdělávací programy

Třídní vzdělávací programy vychází ze ŠVP, rozpracovávají jeho hlavní tematické celky do vlastních podtémat. Názvy tematický celků a částí ŠVP nejsou pro učitelky závazné, mohou se volit i témata vlastní, specifická pro danou skupinu – třídu podle psychosociálních podmínek, jaké jsou pro vzdělávání dětí v dané skupině plně vyhovující. Tyto podmínky se v průběhu vzdělávacího procesu ověřují, aby se jim mohl vlastní program opět pružně přizpůsobovat. Učitelky na třídách dostávají prostor k ověřování vlastních programů.

Modifikace třídního vzdělávacího programu tak není ve všech třídách stejná, i když ve svém základu vychází z cílů a pěti oblastí Rámcového programu pro předškolní vzdělávání.

Učitelky při jeho sestavování a ověřování využívají poznatků získaných na individuálních vzdělávacích akcích a samostatným studiem další literatury (viz seznam v příloze).

Samotný obsah vzdělávání vychází ze života dětí a z prostředí, ve kterém vyrůstají.

Témata se jako rámec všech dětských činností objevují v hrách, zábavách a zajímavých činnostech pro děti. Uskutečňují se během celého dne ve všech činnostech a situacích, které se v mateřské škole naskytanou. Vycházejí z dětského zážitku, z dětské volby, z dětské zvědavosti a potřeby objevovat. Ve svém celku slouží hlavním cílům předškolního vzdělávání:

- *rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení*
- *osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost*
- *získání osobní samostatnosti, schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí*

Rozvíjí všechny důležité oblasti dítěte: biologickou, psychologickou, interpersonální, sociálně kulturní a environmentální.

Třídní vzdělávací program a praxe: při přípravě třídního vzdělávacího programu a projektů učitelky témata rozpracovávají tak, aby prostupovala celým dnem, či jiným časovým údobím. Bloky jsou různě rozsáhlé, dlouhodobé, střednědobé i krátkodobé. Integrované bloky svým obsahem *vzájemně navazují, doplňují a prohlubují se, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého.* Vzdělávací obsah, (některé jeho prvky), se v různých integrovaných blocích opakují a dítěti se znovu připomínají, že se s nimi setkává v nových souvislostech a učí se vidět věci z různých pohledů.

V praxi platí, že hlavním článkem TVP je dítě, které se podílí svým jednáním, chováním, podněty a zájmy na spoluvytváření naplně dne.

Dítě a jeho tělo

Dítě a ten druhý

Dítě a společnost

Dítě a svět

Dítě a jeho psychika

(jazyk a řeč, poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, sebepojetí, vůle, city)

Obsah ŠVP – MŠ CHMELOVÁ a MŠ PODLÉŠKOVÁ

Obsah bloků odpovídá obsahu stanovenému ve vzdělávací nabídce v RVP PV.

Tematické celky ŠVP nejsou časově vymezeny co do délky realizace, ani není vytyčena náročnost pro jednotlivé věkové skupiny dětí předškolního období. Časový úsek věnovaný jednotlivým tematickým celkům a jejich náročnost se odvíjí od věkové skupiny dětí, od jejich schopností a dovedností a od okamžitých podmínek na třídě. Vzdělávací bloky na sebe vzájemně navazují, doplňují se, přecházejí jeden do druhého.

Názvy tematických celků a částí nejsou ve své podstatě závazné pro učitelky, jsou orientační. Podstatné a závazné jsou vzdělávací cíle a kompetence, rizika odrážejí se v TVP. Navrhované činnosti jsou pro pedagogy vodítkem.

Legenda k víle Chmelince a skřítkovi Podlěškovi

Víla Chmelinka a skřítek Podlěška jsou strážci a masky Barevného království, provázejí děti prostředím mateřské školy, pomáhají nejmenším dětem od strachu z odloučení a nápodobou a hrou je motivují a učí novým neznámým věcem, probouzejí v nich zvědavost a zaujetí v nabízených činnostech, starší děti vedou k úctě, trpělivosti, ohleduplnosti, samostatnosti, učí je pomáhat druhým a správné komunikaci s okolím, nejstarší děti připravují na vstup do přípravných a prvních tříd formou námětových, situačních a rozumových her a činností, vedou děti k zamyšlení a vyhranění se v jejich postojích a při řešení problémových situací směřují děti ke správnému řešení. Motivují děti ke zdravému životnímu stylu, učí je pozitivní otevřenou komunikaci.

Tematické celky

1. tematický celek: **Větrné hrátky víly Chmelinky a skřítky Podlěšky v barevném království**
(PODZIM)

Dílní témata:

- ✓ *víla Chmelinka a skřítek Podlěška vítají kamarády v barevném království*
- ✓ *Vítr fouká, vítr duje, Chmelinka s Podlěškou po zahradě poskakuje, objevuje*
- ✓ *Barevný štětec víly Chmelinky a skřítky Podlěšky*
- ✓ *Čertovské hrátky víly Chmelinky a skřítky Podlěšky*
- ✓ *Vánoční zvony, víla Chmelinka a skřítek Podlěška připravují překvapení*

Rámcové cíle:

Rozvoj osobnosti dítěte v rámci kolektivu mimo rodinu, učení se navazovat nové vztahy, poznávání komunikace. Vytváření pozitivního vztahu k prostředí MŠ, k ostatním v kolektivu, k okolí, k přírodě. Osvojování znalostí podzimního období formou nápodoby a hry.

Získání osobních postojů a seberealizace při jednotlivých činnostech souvisejících s nabízenými tématy (v tance, zpěvu, malbě, sportu...)

Dílní vzdělávací cíle:

- rozvoj hrubé a jemné motoriky
- získání dovedností vedoucích k zdravému životnímu stylu, k zdravému sebevědomí, pocitu uspokojení ze sebe sama, seberealizaci, pocitu bezpečí
- rozvoj schopností a dovedností vedoucích k socializaci a začlenění do kolektivu, navazování, udržování a rozvíjení vztahů mezi dítětem a dospělým a mezi dítětem a kamarády

- získat schopnost žít ve společnosti lidí (v rodině, ve třídě, ve společnosti ostatních dětí), přizpůsobit se, spolupracovat, přijímat
- získání povědomí o naší sounáležitosti se světem kolem nás
- utvoření povědomí o lidské činnosti, o jejím přínosu pro svět a společnost, ale i o jejím možném negativním vlivu
- osvojení si dovedností při péči o okolí a při jeho ochraně
- rozvoj řečového projevu – výslovnost, vyjadřování, kultivovanost mluvního projevu, vytváření pojmů
- rozvoj a kultivace paměti
- získání pozitivního vztahu k sobě samému, získání sebevědomí a sebedůvěry
- schopnost vytváření citových vztahů k okolí, jejich posilování a rozvíjení
- rozvoj soucítění s druhým

Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, hod, lezení)
- grafické činnosti a konstruktivní činnosti
- činnosti zaměřené na rozvoj hudebních a pohybových schopností
- činnosti vedoucí k zvládnutí sebeobsluhy
- činnosti k zvládnutí základního pořádku ve věcech osobních i věcech společných
- činnosti vedoucí k vytváření dětských přátelství
- pravidelné včleňování situací vedoucích k společnému vyprávění, sdílení pocitů s druhým, naslouchání druhému
- vytváření prostředí s pozitivními vzory vystupování (ohleduplnost, zdvořilost, takt)
- vytvářet modelové situace, kdy dítě čelí neočekávanému chování, někdy i hrubosti, která ohrožuje pohodu a klid a jak se v takových situacích chovat a sebe chránit
- společná příprava slavností a zábav
- společenské hry a činnosti
- ekologické hry a činnosti
- poznávání ekosystémů (rybníky, louky)
- sledování životního prostředí a jeho vliv na život člověka, živočichů a rostlin, drobné jednoduché pokusy
- činnosti vedoucí k osvojení si pracovních postupů, manipulaci s jednoduchým nářadím (péče o prostředí v němž žijeme)
- činnosti při péči o prostředí školy a zahrady
- nácvik bezpečného chování v dopravních situacích, dopravní hry
- recitace říkadel a básní
- jazykové hry
- artikulační cvičení, sluchové hry a rytmická cvičení
- vyprávění
- hry a činnosti na rozvoj paměti (říkadla a básničky, vyprávění krátkých příběhů a pohádek)
- činnosti podporující rozvoj tvořivosti, představivosti a fantazie (výtvarné, hudební a dramatické)

- společné hry a činnosti na různá témata, kde je nutno navázat spolupráci mezi dětmi, činnosti k posilování přátelských vztahů v kolektivu dětí
- činnosti a hry, které umožňují postupně všem upevnit sebevědomí, pocit uplatnění se ve skupině

Očekávané výstupy-kompetence:

- zvládnout jemnou motoriku, koordinaci zraku a ruky (používat drobné předměty, manipulovat s náčiním a různým materiálem, využívat nástroje)
- zvládnout základní pracovní postupy a úkony – jednoduché úklidové práce, drobné práce na zahradě, ukládání pomůcek, hraček, oblečení, sebeobsluha (samostatné stravování, oblékání, obouvání)
- mít zafixované základní hygienické a zdravotně preventivní návyky
- rozpoznat, co je škodlivé (nemoci, úrazy, nebezpečí v dopravě, cizí lidé) a co zdraví prospívá (pohyb, klidné prostředí, zdravá výživa)
- umět správným způsobem komunikovat s dospělým i dítětem, navazovat styky a přátelství, nestydět se
- umět navázat a udržet si přátelství
- adaptovat se na prostředí školy, přijímat jeho základní pravidla, podílet se na jejich dalším vytváření, umět se podřídit skupině a programu, přizpůsobit se, přijímat autoritu, zařadit se mezi vrstevníky a spolupracovat s nimi
- chová se slušně a zdvořile, dovede zaujmout kladný postoj k práci a dovede ji ohodnotit
- umí dodržovat stanovená pravidla her
- mít základní představy o sobě, o rodině, jejím fungování, o činnostech lidí a jejich vlivu na utváření prostředí
- dokázat se samostatně orientovat v blízkém okolí školy a bydliště, všimnout si okolních změn
- je schopno recitovat, umí se naučit zpaměti text
- rozumí pojmům typickým pro svůj věk, dokáže se zeptat na význam slova a používat ho při následné komunikaci
- správně vyslovuje, má správnou intonaci i tempo řečového projevu
- je schopno si úmyslně zapamatovat a vybavit text
- dítě je schopné po určitou dobu být samo bez opory rodičů
- je schopno se vcítit do pocitů druhých
- má citlivý vztah k přírodě i předmětům
- má zdravý pocit sebedůvěry

Rizika:

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům

- -nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- příliš ochranné či příliš nevídané prostředí
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů, nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevídaných postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- špatný jazykový vzor

2. tematický celek: **Víla Chmelinka a skřítek Podléška tančí se sněhovými vločkami**

(ZIMA)

Dílčí témata:

- ✓ *Víla Chmelinka a skřítek Podléška se ze zimy těší, mrazík Chmelince a Podléškovi zimní krajku vytváří*
- ✓ *Sněhové vločky s Chmelinkou a Podléškou na horách dovádí, sněhuláky staví*
- ✓ *Víla Chmelinka a skřítek Podléška zvou na Karnevalový rej*
- ✓ *Víla Chmelinka a skřítek Podléška cestují do kraje věčného ledu*
- ✓ *Víla Chmelinka a skřítek Podléška otevírají knížky plné zimních příběhů*

Rámcové cíle:

Rozvíjení reakcí na změny v přírodě, schopnost učit se přizpůsobit daným podmínkám a poznávání sama sebe a upevňování sounáležitosti. Osvojování hodnot k životu, k přírodě a živým tvorům, osvojení si poznatků o změnách a dění v přírodě. Postupné získávání schopností umět vyjádřit svůj postoj verbálně, schopnost ztvárnit své prožitky pohybem, hudbou, kresbou...

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla

- rozvíjení fyzické a psychické zdatnosti, užívání smyslů
- rozvoj hrubé a jemné motoriky
- vytváření prosociálních postojů k druhému (tolerance, respekt, přizpůsobivost)
- získat povědomí o morálce, společenských hodnotách a tradicích ve společnosti
- osvojování si poznatků o světě – základní poznatky o přírodě, technice a kultuře, o vývoji a neustále probíhajících změnách
- získávání povědomí o vlastní ochraně před nebezpečnými vlivy prostředí
- osvojení základních verbálních a neverbálních komunikativních dovedností
- vytváření pozitivního vztahu k učení a zájmu o něj
- rozvoj smyslového vnímání
- získat a rozvíjet schopnost uvědomit si a vyjádřit prožitky a pocity

Vzdělávací nabídka:

- sezónní pohybové činnosti (sáňkování, bobování)
- pohybové činnosti s využitím náčiní a náradí ve sportovní hale
- smyslové hry a psychomotorické hry
- hry a činnosti se zaměřením na uvědomění si bezpečnosti při pohybových hrách, tělovýchově a sportu
- vytváření příležitostí a navozování činností vedoucích ke spolupráci dvojic nebo skupin dětí nebo dětí a dospělých
- škála her a rolí, dramatických činností, hudebních a hudebně pohybových dovedností
- zařazování her a činností vedoucích ke spolupráci, ale i toleranci k požadavkům druhého, ke klidnému řešení sporů, k střídání se o hračku a střídání se ve vedoucích rolích
- vytvářet příležitosti pro vymezení smysluplných pravidel a společných hodnot ve třídě
- na základě příležitostí děti seznamovat s pravdou a lží, spravedlností a nepravě, s upřímností
- činnosti a situace vedoucí k vytváření úcty k lidské práci
- činnosti vedoucí k poznatkům z oblasti lidové slovesnosti, zvyků a tradic
- kognitivní činnosti spojené s vyhledáváním odpovědí na otázky a problémy kolem nás, objevování spojené s touhou po nových poznacích
- práce s literárními texty, rozličným obrazovým materiálem
- experimentace s různými materiály, které nás obklopují, jejich možná nebezpečnost pro zdraví
- experimentace s jednoduchými přístroji, které nás obklopují
- pozorování a průběžné sledování různorodých jevů v nejbližším okolí jak v přírodě, tak v oblasti technické
- vyprávění dětí (jejich zážitky, co slyšely, viděly)
- vymýšlení příběhů
- hry se slovy,
- hry mimické
- volné hry s rozličnými předměty a materiály

- hry a činnosti zaměřené na smyslové vnímání a smyslovou paměť
- hry a činnosti zaměřené na osvojování poznatků s využitím literatury, encyklopedií, obrazového materiálu a médií
- hry a činnosti vedoucí k rozvoji prostorové orientace (nahore, dole, vpravo, vlevo..)
- orientuje se v čase
- společné hry s prožitkem spokojenosti a radosti
- vyprávění dětí o svých prožitých situacích a pocitech
- mimické hry

Očekávané výstupy-kompetence:

- mít základní povědomí o ochraně svého zdraví a bezpečí, kde a jak vyhledat potřebnou pomoc, mít povědomí o ochraně zdraví druhého
- ovládat jednoduché hudební rytmické nástroje
- umět vnímat pomocí všech smyslů (sluch – zvuky a tóny, čich – vůně a pachy, zrak – tvary předmětů, jejich polohy a znaky, chuť, hmat)
- chovat se ohleduplně k druhému, soucítit s ním, umět chtít pomoci, pomáhat slabším a postiženým, respektovat potřeby druhého
- nebýt sobecký vůči ostatním, dokázat se spravedlivě dělit
- mít zafixované základy společenského chování – pozdrav, rozloučení, poděkování, neskákání do řeči, poslechnout pokyn, vyslechnout druhého, požádání o pomoc
- umět se domluvit na řešení jednoduchého problému s kamarády i dospělými
- mít povědomí o zvycích a tradicích ve společnosti
- mít základní poznatky o vývoji, životě, činnostech člověka, o přírodě
- orientovat se v pestrosti světa kolem nás, mít znalosti o lidech živočišných, rostlinách, podnebí
- uvědomuje si spojitost a ovlivnění mezi životním prostředím a způsobem, jakým se k němu chováme a vliv životního prostředí na zdraví člověka
- uvědomuje si možné nebezpečí při manipulaci s některými látkami a přístroji, chápe ohrožení při některých povětrnostních jevech, je opatrné při styku se zvířaty
- schopnost domluvit se slovy i na základě gestikulace
- dokáže vymyslet a poznat synonymy, homonyma a antonyma
- umí vyprávět příběh, pohádku
- vnímat všemi smysly
- chápe základní umět prostorové pojmy a prakticky je používá
- chápe, že učení je nástrojem pro poznávání nových věcí
- dokáže se učit na základě získávaných zkušeností
- umí si uvědomit prožitek radosti, spokojenosti, uvědomí si smutek, rozladěnost, nepohodu, chápe citové projevy druhých
- umí výtvarně, slovně i pohybově vyjádřit své pocity a prožitky

Rizika:

- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí, neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní omezený přístup ke knížkám

3. tematický celek: **Víla Chmelinka a skřítek Podléška zpívají a vyhrávají s ptací kapelou**

(JARO)

Dílčí témata:

- ✓ *Skřivánek vzlétl vysoko, víla Chmelinka a skřítek Podléška vítá jaro*
- ✓ *Co prozradil Chmelince a Podléškovi první jarní kvítek*
- ✓ *Svátky jara aneb Chmelinčino a Podléškovo velikonoční koledování*
- ✓ *Chmelinčino a Podléškovo překvapení pro maminky*
- ✓ *Víla Chmelinka, skřítek Podléška a kamarádi z celého světa si hrají a oslavují svůj den*

Rámcové cíle:

Rozvíjení pozitivního prožívání, učit se vyjadřovat radost a poznávat krásu a hodnoty nového života v přírodě. Osvojování schopnosti poskytnout někomu radost, pomoc, domluvit se a nabídnout spolupráci, obdarovat vytvořenou prací. Získání sebeuplatnění a uspokojení ze zdařilé práce.

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si praktických dovedností odpovídajícím věku

- osvojení si dovedností k vytváření pocitu bezpečí, pohody
- osvojení si předpokladů pro vytváření prosociálního chování k lidem kolem sebe (v rodině, ve škole, ve skupině kamarádů)
- vytvoření a rozvíjení základů kulturně společenských postojů, návyků a dovedností
- rozvoj výtvarných, hudebních, slovesných a dramatických dovedností
- osvojení si schopnosti vážit si všech forem života
- rozvoj schopnosti vnímat řečový projev, porozumět, schopnost soustředěného poslechu
- vytvoření základu pro zájem o tištěnou podobu jazyka
- rozvoj vyjadřovacích schopností
- rozvoj zvědavosti, zájmu, touhy po poznání
- rozvoj pozornosti, představivosti a fantazie
- rozvoj estetického a mravního vnímání

Vzdělávací nabídka:

- atletické pohybové činnosti v areálu Astry (běh, hod, skok)
- relaxační dechová a uvolňovací cvičení
- činnosti vedoucí
- aktivity podporující osvojování návyků zdravého životního stylu
- v průběhu činností vytvářet a využívat situace vedoucí k ohleduplnému chování, toleranci a kladné a vstřícné komunikaci mezi dětmi a dětmi a dospělými
- společenské hry (spolupráce s jedním a více dětmi)
- společné návštěvy kulturních akcí se zaměřením na dramatické, hudební a výtvarné umění
- činnosti, hry a příběhy navozující správné vzorce chování, rozlišující dobro a zlo
- činnosti hudební, literární, dramatické a výtvarné, sledování scének, vlastní podíl na jejich přípravě, poslechové činnosti
- činnosti vedoucí k třibení vkusu a podněcující tvořivost
- práce s knihou, zejména dětskou pohádkou
- pěstitelské činnosti
- činnosti odhalující rozmanitost živočišného a rostlinného světa
- poznávání různorodých kultur, lidí a jejich životní prostředí ve světě, etnika a jejich jazyk
- poslechové činnosti (čtení, vyprávění, sledování divadelních představení)
- vyprávění dětmi, přednášení (krátké příběhy, pohádky známé i vymyšlené, jejich dramatizace)
- vyřizování vzkazů a zpráv
- hry se slovy, hádanky, rýmováčky
- prohlížení pohádkových knih a knih s dětským hrdinou, vyprávění jejich příběhů
- experimenty s předměty
- námětové hry
- výtvarné a dramatické činnost

- pozorování a zkoumání vlastností živočichů
- konstruktivní činnosti s uplatněním fantazie
- aktivity hudební, výtvarné, literární a dramatické podporující estetické schopnosti dětí
- poslech pohádek a příběhů ovlivňující mravní cítění dětí a citový rozvoj

Očekávané výstupy – kompetence:

- na základě zvládnuté motoriky umět zacházet s grafickým a výtvarným materiálem
- vědomě ovládat dechové svalstvo, umět sladit zpěv a pohyb
- základní prostorová orientace v prostředí v souladu s pohybovými dovednostmi (pohyb na různém podkladu – sníh, voda, písek, překonávání překážek, obratné využívání jednoduchého náčiní v činnostech)
- chápe, že všichni lidé nejsou stejní (každý něco zná co ten druhý ne, odlišně se chová), ale všichni mají stejná práva, což je třeba respektovat
- umí prosazovat svá přání, práva a potřeby s ohledem na ostatní, řeší spory v klidu a dohodou, umí přijmout kompromis.
- umět pomocí dovedností ztvárnit okolní svět a vyjádřit svou představu (použití různých výtvarných technik a rozličných materiálů)
- vyjádřit se pomocí hudebně pohybových činností, zvládnou jednoduché vokální a instrumentální dovednosti
- umí rozlišit společensky nežádoucí chování a vyhýbá se komunikaci s lidmi, kteří se tak chovají (lež, ubližování, agresivita)
- ví, co se smí a nesmí, co je dobře a co špatně (neničí, nebere, neubližuje, neposmívá se, neponižuje)
- při hrách a činnostech nepodvádí, jedná spravedlivě
- mít základní poznatky o společnosti lidí, o soužití a zvycích
- porozumět základním otázkám proměn a vývoje na zemi
- pomáhá udržovat životní prostředí, neničí ho, neubližuje živočichům a neničí rostlinstvo a neznečišťuje zdroje vody
- umí sledovat očima zleva doprava
- umí rozlišit některá písmena a čísla, zná napsanou podobu svého jména a rozliší ji
- má zájem o knihy, umí s nimi šetrně manipulovat
- je schopno vytvořit jednoduchý rým
- umí vyprávět krátké smyšlené pohádky, popíše obrázek, situaci (dokáže zachytit hlavní myšlenku děje)
- umí soustředěně naslouchat
- je schopno vyjádřit své představy a fantazii ve výtvarné, dramatické a pohybové činnosti
- umí se záměrně soustředit a pozornost udržet
- začíná si uvědomovat příjemný prožitek z přírodních krás, pozitivně vnímá a přijímá kulturní podmínky z oblasti hudebního, dramatického a výtvarného umění

Rizika:

- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat

4. tematický celek: ***Sluníčkové dovádění a cestování víly Chmelinky a skřítky Podléšky***

(LÉTO)

Díličí témata:

- ✓ *Víla Chmelinka a bacil Vasil*
- ✓ *Když je víla Chmelinka veselá, a s kamarády tleská, zpívá, tančí*
- ✓ *S vílou Chmelinkou poznáváme okolí Barevného království*
- ✓ *S vílou Chmelinkou chodíme, hledáme, pozorujeme, objevujeme, sportujeme*
- ✓ *Víla Chmelinka plánuje letní cestování kolem světa*

Rámcové cíle:

Rozvoj fantazie, kreativity, učit se orientaci v prostoru a poznávat nová místa a jejich historii i současnost. Osvojování si tradice našeho domova a poznávání tradic z jiných zemí. Získání hrdosti a postoje ke své zemi a zároveň chtít poznávat svět.

Díličí vzdělávací cíle:

- rozvoj fyzické zdatnosti, koordinace pohybů a ovládnutí pohybového aparátu

- osvojení dovedností vedoucích k vytváření zdravých životních návyků a postojů
- osvojení poznatků o stavbě těla a podpoře zdraví
- činnosti vedoucí k zodpovědnosti za péči o sebe, své zdraví
- rozvoj komunikativních dovedností, ochrana soukromí a schopnost ochrany sebe sama ve vztazích k druhým
- vytvoření základů pro estetické postoje ve vnímání světa, kultury a umění
- vytváření vztahu dítěte k místu a prostředí, kde žije
- osvojování si pocitu sounáležitosti se vším živým i neživým na naší planetě
- rozvoj schopností a dovedností předcházejících psaní a čtení
- rozvoj kultivovaného řečového projevu
- položení základů pro práci s informacemi
- rozvoj schopnosti tvořivého myšlení a získání základů k řešení problémů
- postupně získat schopnost korigovat své chování vůlí
- uplatnit vůli a vytrvalost při hrách a činnostech

Vzdělávací nabídka:

- sezónní pohybové činnosti (míčové hry, atletické činnosti, vodní hry)
- relaxační činnosti k zdravému životnímu stylu
- konstruktivní činnosti
- hudební činnosti, hudebně pohybové hry
- činnosti spojené s aktivním poznáváním stavby lidského těla, základních pojmů a funkcí jednotlivých částí
- předčítání příběhů, pohádek a vyprávění s tématy vzájemných vztahů mezi vystupujícími postavami
- vytváření modelových situací navozujících nutnost dělit se, půjčovat, respektovat názor a potřebu druhého,
- hry, činnosti a situace, kde se děti učí ochraňovat své soukromí a bezpečí své i druhých
- společné přípravy sportovních a kulturních akcí
- společné úpravy prostředí třídy, s tolerancí postojů druhých
- skupinové činnosti se vzájemnou spoluprací na výtvarných, hudebně pohybových a dramatických projektech
- práce s encyklopedií
- činnosti spojené se získáváním poznatků o podnebí, jeho vlivu na prostředí na zemi
- pracovní činnosti navozující povědomí o nutnosti lidské práce a následném utváření prostředí kolem nás
- vyprávění a dramatizace, nácvik básní a říkadel
- grafická cvičení, sluchové hry i se zaměřením na analýzu hlásek
- prohlížení encyklopedií a obrázkových knih se slovním komentářem
- hry a činnosti se zaměřením na řešení problémů
- pozorování přírodních jevů
- pozorování technických objektů, kulturních architektonických objektů
- prozkoumávání předmětů, přírodních materiálů

- činnosti rozvíjející elementární matematické základy (počet do deseti, porovnávání množství, pojmy první a poslední)
- činnosti a hry podporující soustředění (třídění, přiřazování, porovnávání)
- hry a činnosti na rozvoj vůle a vytrvalosti (sportovní, společenské)

Očekávané výstupy - kompetence:

- znát a pojmenovat části těla včetně základních orgánů, znát funkce orgánů, chápat růst a vývoj těla, chápat souvislost mezi zdravím, pohybem, sportováním a zdravou výživou
- koordinovat pohyby, sladit pohyb v rytmu a s hudbou, napodobovat pohyby a dokázat ho pozměnit podle pokynu
- umět se chovat opatrně při styku s neznámými lidmi, umět požádat o pomoc, přivolat ji
- dokázat se ubránit fyzickému a psychickému násilí ze strany jiného dítěte, umět se svěřit, nedokáže-li ho řešit
- vnímat podněty z oblasti hudební, výtvarné a dramatické tvorby, umět je jednoduše hodnotit
- mít základní poznatky o místě, kde dítě žije, o své zemi, o cizích zemích a vesmíru kolem planety
- umí analyzovat hlásky ve slovech, pozná slabiky na počátku slova a na konci
- je schopno z paměti recitovat text, báseň
- umí slovně reagovat, ptát se, formulovat otázky
- umí pojmenovat běžné věci, jevy a situace, které ho obklopují
- chápe základní matematické pojmy a souvislosti a prakticky je využívá
- umí řešit problémy, úkoly a situace na základě získaných poznatků
- dokáže se učit podle pokynů a návodů
- dokáže do určité míry ovládat své afektivní chování
- umí vnímat a plnit příkazy, poslouchat pokyny, umí respektovat objasněná a stanovená pravidla
- umí zapojit vůli při řešení a dokončení her a činností
- umí se vyrovnat s neúspěchem

Rizika:

- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti

- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování

Příloha č. 1

Pro plánování výchovně vzdělávací práce na třídách se využívá literatura, která je svým obsahem zaměřena na individuální osobnost dítěte a jeho všestranný rozvoj, na vzdělávání předškolního věku a zajištění vyhovujících podmínek pro uskutečnění dané koncepce.

Doporučený seznam využívané literatury ve výchovně vzdělávací práci (průběžně doplňován především tituly z nakladatelství Portál, TOPP, Nomi)

- Patty Claycombová "Školka plná zábavy"
- Charles A. Smith "Třída plná pohody"
- Encyklopedie pro nejmenší
- Zdeněk Matějček "Co děti nejvíc potřebují"
- Zdeněk Šimanovský, Václav Mertin "Hry pomáhají s problémy"
- Alexander Sagi "Problémové děti v mateřské škole"
- Alison Munden, Jon Arcelus "Poruchy pozornosti a hyperaktivita"
- Jana Hanšpachová "Veselé hry s malými dětmi"
- Evžen Ge, Klára Vaňková "S dětmi Prahou bez nudy"
- "Šimon půjde do školy"
- Marie Pilařová "Šimonovy pracovní listy" "Pastelkami čaruju", "Kreslím a maluju"
- Mária Nováková "Svět předškoláka"
- Mária Nováková "Malý předškolák poznává"
- "Písanka předškoláka"
- "Matematika předškoláka"
- "Ursula Barřfová, Inge Burkhardtová, Jutta Maierová "Velká kniha pro malé mistry 1.,2."
- "Z dílny malých mistrů"
- Maryann Kohlová "200 výtvarných činností"
- Roseline Davido "Kresba jako nástroj poznání dítěte"
- Kreativní kniha - návody a předlohy pro výtvarné činnosti
- Dominique Mégrierová "100 námětů pro dramatickou výchvu"
- Hana Budínská "Hry pro šest smyslů"
- Julei M. Habisreuntigerová "Hry na každý den"
- Walter Strassmeier "260 cvičení pro děti raného věku"
- "Cvičení na balančních míčích"
- Jan Toman, Květoslav Hísek "Naší přírodou krok za krokem - rostliny, živočichové"
- Zdeněk Petržela "Veselé písničky"
- "Já, písnička - zpěvník 1.,2.,3."
- Emil Hradecký "Zpěvník do dětské kapsy"
- Stanislav Chudoba "Písničky čtyř ročních období dětem"
- "Informatorium", časopis pro výchovu a vzdělávání dětí
- Gabriela a Milada Přikrylovy "Hrajeme si: barevné kamínky"
- David Fontana "Psychologie ve školní praxi", příručka pro učitele
- Kafomet

Příloha č.2

Mateřská škola, Praha 10, Chmelová 2921/87, příspěvková organizace

Projekt pro děti: **Aby Alenka nestonala**

2008/2009

Obecně o projektu:

Komplexní program **Alenka v mateřské škole** vznikl za spolupráce odborníků Úřadu Českého Červeného kříže a 3. lékařské fakulty University Karlovy v Praze za finančního přispění Projektu podpory zdraví Ministerstva zdravotnictví České republiky. Vycházeli jsme z toho, že již dítě v předškolním věku je schopno se naučit základní znalosti o lidském těle, poznatky o chování, které zdraví prospívá, nebo naopak škodí a v případě ohrožení zdraví je i takto staré dítě schopno přivolat pomoc a provést některé úkony první pomoci. Bylo prokázáno, že investice vložené do odborně fundované a profesionálně vedené primární prevence a zdravotní výchovy dětí se společnosti mnohonásobně vracejí.

Základní obecné cíle projektu

1. vytvořit metodiku a didaktické pomůcky pro základní zdravotní výuku dětí předškolního věku
2. Zlepšit základní návyky a znalosti dětí v ochraně zdraví
3. Zvýšit ochranu zdraví dětí nácvikem prevence aktivit vedoucích k poškození zdraví.

Na základě praktické aplikace projektu vznikl film, kde jsou uvedeny ukázky ze zdravotní výchovy na naší mateřské škole, zkušenosti učitelek, podílejících se na projektu Alenka a odezvy dětí. Film je praktickou pomůckou, který může navodit jednu z možností, jak dětem přijatelnou formou vštěpovat poznatky z oblasti povědomí o stavbě lidského těla, péče o ně a základů první pomoci. Na praktických ukázkách ve filmu se podílela p. uč. Marcela Konopásková a p. uč. Ilona Tesařová.

Na základě projektu podpory zdraví vypracovala pro školu metodické podklady p. uč. Marcela Konopásková.

Projekt : „Aby Alenka nestonala.“

Cíle projektu: rozvíjet poznatky dětí o lidském těle, poznatky v oblasti zdravotní výchovy, osvojování hygienických návyků, vytvářet základy zdravého životního stylu rozvojem fyzické a psychické zdatnosti.

Témata projektu :

1. Povídání o tom, jak bacit bacila.
2. Já člověk.
3. Alenka představuje dětem svoji lékárničku.
4. Alenka přichází pomáhat.
 - drobná poranění
 - nebezpečí otravy, bolest břicha
 - horečka
 - bolest zubů

5. Alenka upozorňuje, jak předcházet úrazům.
6. Alenka přechází křižovatku.
7. Alenka sportuje celý rok.
8. Kdy a jak Alenka přivolá záchranou službu.

Metody vzdělávání :

Prožitkové učení, hra, přirozená nápodoba, pozorování, praktické ověřování, kvízy, soutěže

Formy vzdělávání :

Individuální, skupinové

Metody a formy vedou k aktivitě, k experimentování, ke hledání, k přemýšlení, k formování vlastních názorů, ke zdravému sebevědomí, ke kamarádství, ke srovnávání.

1. Povídání o tom, jak bacit bacila

Očekávání:

- Osvojit si základní hygienické návyky.
- Umět chápat důležitost denního režimu, zdravé výživy a pohybu pro podporu fyzického a duševního zdraví.
- Získat povědomí o významu péče o čistotu zdraví.
- Osvojit si zdravý životní styl (hygiena, otužování, pohyb, strava, oblékání, preventivní prohlídky).
- Vážít si svého zdraví, sebe, mít se rád.

Navrhované činnosti:

- Povídání o tom, jak bacit bacila – prožitek jako zdroj učení, seznámení s bacilem, nemoci, špína, infekce.
- Řešení problémových situací – nastydlé dítě, kašláni, kýčání, špinavé ruce.
- Osvojování režimových činností „Co děláme celý den.“
- Seznamovat se základy zdravé výživy, umět rozlišit, co tělu prospívá.
- Seznamovat s prospěšností pohybu formou pohybových her, cvičení a pobytu venku.
- Zvládat sebeobsluhu, praktické ověřování
- Zvládat společenské a kulturní návyky – stolování
- Rozhovor na téma: „Co se děje s vaším tělem, když jste nemocní?“
- Námětová hra „U lékaře“

2. Já člověk

Očekávání:

- Umět pojmenovat části lidského těla, některé orgány.
- Získávat informace o činnosti jednotlivých orgánů, znát jejich funkci.
- Poznávat, že lidské tělo se skládá z kostí a kloubů
- Poznat nejdelší lidský orgán – kůži, praktické poznávání kůže pod lupou.
- Poznávat barvy pleti – „Lidé na zeměkouli“, obrazový materiál, kamarádi z MŠ.

- Provést otisky rukou – „Strom“
- Chápat, že každý člověk má svoji hodnotu, i když je jiný.

Navrhované činnosti:

- Kresba obrysu těla na balící papír
- Didaktická hra: „Ukaž podle obrázku a řekni část těla“
- Alenka se seznamuje s dětmi pohybovou hrou: „Ramena, kolena...“
- Hra: „Kuba řekl – zamrkej očima...“
- Seznámení s Kostíkem
- Využití knihy: „Naše tělo“
- Didaktická hra: „Barevný človíček“
- Využití knihy: „Co se stane s jídlem“
- Uvědomovat si úlohu mozku pro život člověka: „Myšlení nebolí.“
- Seznamovat se s pěti smysly formou her: „Hry s kostkami.“
- Samostatnost při vystřihování a nalepování: „Hlavičky dětí“
- Didaktická hra: „Co je kulaté, hranaté, špičaté...“

Očekávání:

- Poznat, že lidské tělo se skládá ze svalů.

Navrhované činnosti:

- Provádět zdravotní cviky zaměřené na správné držení těla
- Získávání vědomostí o svalstvu, Alenka ukazuje.
- Provádění cviků na určité svalové partie.
- Uvědomit si, proč bychom měli cvičit.
- Obrázkový materiál pro každé dítě, kde ukazuje svalové skupiny podle instrukce učitelky.
- Omalovánka: „Barevný človíček“
- Výtvarné vyjádření lidské postavy z modelovací hmoty

3. Alenka představuje dětem svoji lékárničku

Očekávání:

- Znat obsah malé lékárničky a vědět, na co se její obsah používá.
- Znat místo, kde se nachází lékárnička ve třídě.

Navrhované činnosti:

- Prohlédnout, umět popsat a zapamatovat si obsah lékárničky – „Kimova hra“
- Hra: „Šla Alenka do městečka a koupila tam...“
- Kresba malé lékárničky na předkreslený papír
- Zhotovení malé lékárničky pro děti k dětským hrám
- Zpěv a rozbor písně: „Polámal se mraveneček“
- Puzzle lékárničky, skládání obrázku
- Praktické provedení první pomoci drobných zranění

4. Alenka přichází pomáhat

- **drobná poranění**
- **nebezpečí otravy, bolest břicha**
- **horečka**
- **bolest zubů**

Očekávání – drobná poranění

- Chovat se tak, aby nedocházelo k ohrožení zdraví svého a zdraví a bezpečnosti druhých.
- Uvědomovat si zásady bezpečného chování při pobytu v MŠ, venku, doma, u vody, na hřišti, na sněhu a ledu.
- Uvědomovat si nebezpečí, které nám hrozí v životě.
- Umět se správně zachovat v mimořádných situacích.
- Umět přivolat pomoc v krizové situaci.

Navrhované činnosti:

- Hry: „Co uděláš, když

tě píchne vosa, včela
ti teče z nosu krev
si odřeš koleno
tě uštkne had, máš klíště
se opaříš nebo popálíš
ti spadne něco do oka

- praktické provedení první pomoci
- omalovánky: „Nebezpečí opaření, Nebezpečí popálení, Neplechovi v létě, Neplechovi v zimě, Pozor nespadni
- Spoj obrázky, které patří k sobě: „Co tě může zachránit“
- Soutěž: „Kdo najde nejvíc rozdílů?“
- Hra: „Co ta očka nevidí“

Očekávání – nebezpečí otravy, bolest břicha

- Nepodceňovat hygienu.
- Nevkládat do úst, co tam nepatří (léky, rostliny, lesní plody, houby, chemikálie).
- Uvědomit si, co může způsobit bolest břicha.
- Vědět, že bolest břicha mají děti oznámit dospělému.
- Nebát se vyšetření u lékaře.

Navrhované činnosti:

- Praktické scénky s Alenkou: „Co uděláš když...“
- Obrazový materiál modelových situací
- Práce s omalovánkou: „Nebezpečí otravy“

Očekávání – horečka :

- Vědět, jak se zachovat při horečce a nemoci.
- Vědět, jak předcházet nemoci.

Navrhované činnosti :

- divadelní výstup „Alenka stůně“

Očekávání – bolest zubů :

- Osvojit si správnou techniku čištění a pravidelnost.
- Umět správně používat zubní kartáček.
- Znat, jak vypadá ideální dětský kartáček.
- Znat, kdy začínat s čištěním zubů.
- Znat, jakou zubní pastu používat.
- Znat, kolik zubní pasty se dává na kartáček.
- Znat, kdy začínat chodit s dětmi k lékaři.
- Znat prevenci zubního kazu.
- Znat zásady zdravé výživy, jaké stolní vody kupovat pro dobrý chrup.

Navrhované činnosti :

- Alenka vypráví pohádku : „O zoubku a bacilech“
- Hra : „Na tichou poštu“ – čisté zuby se nekazí
- Praktické ověření správné techniky čištění zubů

5. Alenka upozorňuje, jak předcházet úrazům.

Očekávání :

- Znat situace, při kterých by mohlo dojít k úrazu.
- Uvědomit si nebezpečí, se kterým se může dítě setkat.
- Vědět, jak předcházet úrazům.
- Vědět, jak se zachovat při mimořádných situacích, pokusit se o první pomoc
- Umět zavolat pomoc, nebát se.

Navrhované činnosti :

- Motivační obrázky s klíčovými situacemi
- Alenka mluví s dětmi : „Co by se stalo, kdyby...“
- A) zakopnutí a pád – nebezpečí
- schody
- otevřené okno
- nebezpečí pádu do neznámých prostor
- pády na ostré hrany nábytku
- pády z prolézaček, stromů
- přišlápnutí rozvázané tkaničky
- Práce s omalovánkou Pády – slovní, říkanky, zakreslit ikonu
- Metodický list : „Pozor nespadni“, spojit obrázky, které patří k sobě
- B) naraženina – nácvik zavazování elastickým obinadlem
- C) zlomenina, kotník
- Připomenutí pohádky O Kostíkovi, opakování názvu kostí
- Nácvik aplikace trojcípého šátku
- D) úrazy hlavy a bezvědomí
- Znat, jak se pozná, že je člověk v bezvědomí.
- Nácvik stabilizované polohy

- Shrnutí celého oddílu pomocí sestavení metodického listu Bezpečný domeček.
- Metodický list : „Co tě může zachránit“

6. Alenka přechází křižovatku.

Očekávání :

- Pochopit a osvojit si základní návyky bezpečnosti potřebné při pohybu ve městě a v jeho okolí pěšky, na tříkolce, na kole a v autě.
- Znat barvy semaforu a umět správně reagovat na červený a zelený signál semaforu.
- Znat základní pravidla jízdy na kole na silnici.
- Vědět, proč je nutné mít bezpečně vybavené kolo a používat bezpečnostní helmu.
- Umět se správně chovat v dopravním prostředku, nerušit druhé.
- Vědět, čím se mohu chránit před úrazem v dopravě.

Navrhované činnosti :

- Přecházení po přechodu, jízda v dopravním prostředku.
- Určování dopravních prostředků podle účelu a místa pohybu.
- Řešení dopravních situací – co je a není správné, umět se rozhodnout.
- Pohybové hry – procvičení reakce dětí na signál
- Metodické listy : „Jak zkrotit silnici“
- Omalovánky : „Co říkají dopravní značky? Neplechovi ve městě.“
- Hra na dopravním koberci – přehrávání dopravních situací s auty a figurkami.

7. Alenka sportuje celý rok.

Očekávání :

- Osvojit si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví a vlastní bezpečnosti.
- Znat rizika při sportování a naučit se je předcházet.
- Umět řešit situace, zavolat pomoc při úrazu.

Navrhované činnosti :

- „Alenka sportuje celý rok“ – motivační situace, sport a pohyb na čerstvém vzduchu je jednou z priorit zdravého životního stylu.
- Seznamování s druhy sportů, vyhledávání obrázků v časopisech, encyklopediích a knihách.
- Obrazový materiál : „ Neplechovi v zimě a v létě“, rozpoznat nebezpečí a vědět, jak se chovat, aby se jim nestal úraz.
- Cvičení rychlé reakce a postřehu při hrách a bobování.
- Koordinace pohybu dětí v přírodním terénu.
- Dodržování pravidel při všech hrách.

8. Alenka přivolá záchrannou službu.

Očekávání :

- Znat telefonní číslo na záchrannou službu a tísňové volání.
- Vědět, kdy volat záchrannou službu.
- Znat, co má říci do telefonu záchranné služby.
- Znat otázky, které budou položeny záchrannou službou.

Navrhované činnosti :

- Využití autentických nahrávek CD.
- Praktické procvičení s maketou telefonu.
- Celkové shrnutí projektu : „ Aby Alenka nestonala.“

Základní výstupy tohoto projektu směřují:

- k elementárním poznatkům o lidském těle, funkci orgánů a pohybového aparátu
- k osvojení základních hygienických návyků a ochraně člověka před infekcí
- k povědomí o základech bezpečného chování
- k poznatkům z jednoduché první pomoci
- k povědomí nutnosti zdravého životního stylu

Vypracovala: Marcela Konopásková

Příloha č. 3

Mateřská škola, Praha 10, Chmelová 2921/87, příspěvková organizace

Projekt pro děti: **Jsme spolu ve školce rádi, cítíme se bezpečně**

Obecně o projektu:

Projekt se týká prevence rizikového chování. Předcházení rozvoje rizik, které směřují k rizikovým projevům v chování dětí, zejména agrese, šikana, násilí.

Primární prevence v mateřské škole vychází ze zajištění bezpečného prostředí, ve kterém se uskutečňuje výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, podporuje se zdravý životní styl, rozvíjí se pozitivní sociální chování a dovednosti. Dítě se na bezpečné půdě setkává se zátěžovou situací a učí se ji zvládat.

1 Bezpečné prostředí – zajištění

– 1.1. Vztahy mezi dospělými jsou na půdě školy obrazem mezilidských vztahů v obecné rovině. Korektní jednání, volba výrazových prostředků, slovník vyjadřování pedagogických i nepedagogických zaměstnanců jsou prostředkem výchovy, děti jej sledují a do značné míry napodobují. Při jednání pedagoga s rodiči se setkávají před dítětem dvě autority, které by měly hledat společnou řeč. Ve vzájemné komunikaci volíme otevřený přístup, učitelka zajistí diskrétní zónu, vyžaduje-li to povaha rozhovoru. Osobní údaje o dítěti a jeho rodině jsou důvěrné, nepedagogičtí zaměstnanci školy k nim nemají přístup. Na každodenním setkávání s rodinou dítěte budujeme vztah důvěry s rodiči, a především s dětmi samými. Je žádoucí, aby se dítě obracelo s problémy vznikajícími v dětském kolektivu bezprostředně a s důvěrou přímo na učitelku, případně v součinnosti s rodiči dokázalo svůj problém vyjádřit. Má-li učitelka problém s chováním dítěte, s jeho projevy vůči ostatním, ohrožuje-li dítě bezpečnost svou nebo ostatních dětí, učitelka hovoří vždy s rodiči dítěte ve snaze najít příčiny a možné řešení. Při dlouhodobých problémech nebo vyhrotili se okamžitá situace, je rodičům nabídnuta osobní konzultace v ředitelně školy, případně konzultace s psychologkou z PPP. Výsledkem všech snah ve vztahové rovině je vybudování otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě.

Opatření pro další období:

- rozšířit informační schůzky s rodiči před vstupem do mateřské školy a třídní schůzky na zač. škol. roku, věnovat tématu vztahů na půdě školy zvýšenou pozornost
- pečovat o vztahy v kolektivu zaměstnanců mateřské školy

– 1.2. Organizace činností během dne je volena s ohledem na uspokojení fyzických, psychických a sociálních potřeb dětí tak, aby se cítily v kolektivu vrstevníků radostně a spokojeně. V otevřenosti podnětům, ve střídání aktivit – řízených a spontánních, činností – rušných a relaxačních, her – společných, skupinkových a individuálních se minimalizuje stres, ventiluje se emoční a psychické přetížení, které jinak vede ke konfliktnímu řešení problému. Konfliktům v dětském kolektivu se nelze zcela vyhnout, lze jim předcházet a pracovat s nimi. Ve třídě jsou nastavena určitá společenská pravidla,

kteřá jasně vymezují žáducí chování, děti se učí rozeznávat bezpečné mantinely, být zodpovědný za sebe a své jednání. Je na citlivém posouzení učitelky, kdy je překročení mantinelů projevem dětské spontaneity a kdy už vážně narušuje klima ve třídě a vede ke konfliktu. Na základě posouzení konfliktu a jeho pozadí může učitelka v dramatické improvizaci přehrát dětem krátkou scénku a nabídnout řešení, nahradit vyústění konfliktu v násilí domluvou, dohodou, posouzením třetí stranou apod. Specifické konfliktní situace a jejich řešení hledáme i v pohádkách, příbězích pro děti, básničkách, písničkách. Dětem, které se do konfliktů dostávají opakovaně a nekontrolovaně je věnována individuální péče, v rozhovorech s ostatními pedagogy hledáme způsob, jak odstranit stres a nezdravou agresi. Všimáme si rodinného prostředí, zda dítě nestrádá nedostatkem pozornosti a porozumění ze strany rodičů, zda na něj nejsou kladeny nepřiměřené nároky, zda zažívá pocit úspěchu či selhání. V organizaci denních činností a jejich hodnocení společně s dětmi dáváme každému dítěti pocit, že bylo v něčem úspěšné. V případě, že se dnes nedařilo, hledáme způsob, jak podmínky přizpůsobit jeho možnostem.

Opatření pro další období:

- sledovat sociální klima ve třídě, zvýšenou pozornost věnovat konfliktům a jejich řešení, zvat ke spolupráci nejen rodiče, ale i další pedagogy,
- úzce, cíleně a dlouhodobě spolupracovat s odborníkem z PPP, který má důvěru rodičů i školy

- 1.3. Aktivní podněty pro všeobecnou prevenci představuje výchova k zdravému životnímu stylu

Cíle:

- uvědomění si vlastního těla, postupné poznávání, co je pro něj prospěšné – zdravá strava, pitný režim, dostatek pohybu, základní hygienické a preventivní návyky vědět, co je zdraví škodlivé – nemoci, úrazy, nehody, nebezpečí v přírodě
- pěstování zdravého sebevědomí, veselé mysli, radostného pohledu na svět rozvíjení schopnosti navazovat a udržovat vztahy, spolupracovat a sdílet, dávat a přijímat
- získání povědomí o sounáležitosti se světem okolo nás, s lidmi a místem, kde žijeme

Činnosti:

- přirozený pohyb v přírodním prostředí školní zahrady a hřiště
- pohybové činnosti v tělocvičně TJ Astra
- společné stolování, široká nabídka pestré stravy, motivace k výběru zdraví prospěšných potravin, doplňování tekutin během dne
- skupinové hry a činnosti – výtvarné, slovesné, hudební a pohybové, ve kterých děti spolupracují (společné výtvarné práce, pohybové a hudebně pohybové hry, básně, písňe, pohádky a příběhy)
- rozvoj komunikativních dovedností, ochrana osobního prostoru, respekt k druhému
- samostatné rozhodování, řešení problémů, splnění úkolu
- pracovní činnosti spojené s pozorováním změn v prostředí, péče o prostředí ve třídě a na zahradě

Kompetence:

- adaptovat se na prostředí, režim a vztahový rámec mateřské školy, umět si v něm najít své místo a akceptovat jeho základní pravidla
- umět se přizpůsobit skupině a programu, přijímat autoritu, spolupracovat s vrstevníky
- vědět, co je škodlivé či nebezpečné (nemoci, úrazy, nebezpečí v dopravě, cizí lidé) a co zdraví prospívá (pohyb, klidné prostředí, zdravá výživa)
- mít povědomí o vstřícném chování k druhému: být ohleduplný, soucítit, nabídnout pomoc, respektovat potřeby druhého
- dokázat pojmenovat a upozornit na problémy, projevy násilí v kolektivu, vyhledat pomoc dospělého

Opatření pro další období:

- respektovat dynamiku dětského kolektivu, podporovat přirozenou autoritu dítěte tam, kde

nabízí spolupráci a přijatelná řešení rozporů

- trénovat děti v problémových situacích, monitorovat nabízené řešení

2 Rizika – ohrožení

- 2.1. Hlavní riziko neúspěchu v úsilí o zajištění bezpečného prostředí v mateřské škole spočívá v nedostatečné komunikaci osob usilujících o jeho fungování zevnitř a pestrým spektrem osob přicházejícím zvenku. Představy o pravidlech, jejich dodržování, režimu a jeho respektování, vztazích mezi dospělými a dětmi i mezi dětmi samými bývají natolik rozdílné, že vzájemná komunikace na tato témata musí probíhat neustále, pružně a bez průtahů. Jestliže s dětmi v rovině jejich soužití na půdě mateřské školy hledáme způsoby, jak řešit rozpory, je třeba, aby řešení nalézali i dospělí. Mezi základní komunikační dovednosti zařazujeme pojmenování problému, vymezení rámce kompromisu, nabídnutí rozhovoru bez rušivých vlivů a důraz na hledání řešení přijatelného pro všechny strany. Dostatečná komunikace a vzájemná informovanost probíhá uvnitř pedagogického sboru i s vedením školy. Rodičovské veřejnosti jsou navíc nabídnuty služby pedagogicko-psychologické poradny, doporučení k péči ve speciální třídě MŠ s nižším počtem zapsaných dětí, je-li to třeba poradíme i kontakt na sociální pracovníci. Všichni pedagogové se pravidelně zúčastňují seminářů s tematikou komunikačních dovedností, péče o děti se zvláštními vzdělávacími potřebami, agrese a agresivita.

Opatření pro další období:

- zajistit účast na vzdělávacích seminářích pro pedagogy (doporučen seminář PaedDr. Martínka „Objevuje se šikana u dětí předškolního věku?“)

- 2.2. Ohrožené skupiny – děti a jejich rodiny:

Děti, které se neumí bránit, mají přehnaně pečující matky, nenaučily se základním sociálním dovednostem. V účinné komunikaci brání dítěti chybějící zkušenost jednat sám za sebe, matce často blíže neupřesněné obavy o dítě.

Děti ze sociálně nepodnětného prostředí, kde se problémy neřeší nebo řeší neproduktivním způsobem, rodina nefunguje nebo nedává dítěti dostatek vlídnosti a porozumění. Dítě ani rodina komunikovat a kooperovat neumí nebo nechce.

Národnostní menšiny, cizinci. Dítě se v mateřské škole ocitá v prostředí, kterému ne zcela rozumí, rodinná pravidla, jídelníček i režim dne se mohou odlišovat, cizinci se potýkají

s jazykem. Překážkou v komunikaci může být odlišné chápání významů, zvyk problém spíš opisovat nebo naopak zveličovat anebo prostě jazyková bariéra.

Cíle:

- rozvoj schopností a dovedností vedoucích k navazování, udržování a rozvíjení vztahů mezi dítětem a dospělým, mezi dítětem a kamarády
- získání pozitivního vztahu k sobě samému, posilování zdravého sebevědomí a sebedůvěry
- rozvoj soucítění s druhým, porozumění pro jeho potřeby na základě citových vazeb
- vytváření příležitosti pro vymezení smysluplných a srozumitelných pravidel ve třídě, utřídit hodnotový systém

Činnosti:

- hry a činnosti vedoucí k vytváření dětských přátelství, společné činnosti na různá témata, které vyžadují spolupráci a dávají jednotlivci zažít pocit náležitosti a uplatnění ve skupině
- vytváření prostředí s pozitivními vzory vystupování (ohleduplnost, zdvořilost, takt), hledání pozitivních příkladů v pohádkách, příbězích apod.
- hry a činnosti zaměřené na osvojování a obohacování jazyka s využitím literatury, encyklopedií, obrazového materiálu a médií
- kognitivní činnosti spojené s vyhledáváním odpovědí na otázky a problémy kolem nás, objevování spojené s touhou po nových poznacích – vhodné zapojení rodiny ke spolupráci

Kompetence:

- dokázat se ubránit fyzickému a psychickému násilí ze strany jiného dítěte, umět se svěřit, nedokáže-li ho řešit.
- mít zafixované základní hygienické a zdravotně preventivní návyky
- mít základní představy o rodině, jejím fungování a zdravých mezilidských vztazích
- chápat, že všichni lidé nejsou stejní (každý něco zná, co ten druhý ne, každý se jinak chová a mluví), ale všichni mají stejná práva a je třeba je respektovat

Opatření pro další období:

- bedlivě sledovat sociální klima ve třídě, všímat si dětí, které odmítají chodit do mateřské školy, i když již byly uspokojivě adaptované
- vnímat změny nálad, podrážděnost, pasivitu, plačtivost, vztek a agresivní chování, hledat jejich příčiny
- vést citlivé rozhovory s rodiči, reagovat na jejich podněty
- obracet se na odborníky, požádat o radu, vyžádat si odborné stanovisko, jestliže to situace vyžaduje

Vypracovala: Hana Tausingerová

Příloha č.4

KONKRETIZOVANÉ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP PV

Materiál „Konkretizované očekávané výstupy“ doplňuje dokument Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Konkretizované očekávané výstupy rozpracovávají a zpřesňují jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV, které jsou popsány v optimální úrovni a které lze považovat pro děti na konci předškolního období za žádoucí.

Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat.

S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví pedagogové v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná. Ke snadnější orientaci jsou výstupy kódovány, uspořádány nejen do pěti vzdělávacích oblastí RVP PV, ale v jejich rámci dále utříděny do konkrétnějších „podoblastí“ rozvoje a učení dítěte. Protože vzdělávací oblasti v RVP PV se vzájemně prolínají, jsou i některé očekávané výstupy uváděné v jednotlivých vzdělávacích oblastech provázané, popř. se do určité míry opakují. Dále jsou očekávané výstupy uvedeny ve zkrácené podobě a pojmy, které upřesňují očekávaný výstup, se posouvají do kategorie konkretizovaný výstup.

Struktura:

Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

Sebepojetí, city, vůle

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepojetí, city, vůle

Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

Dítě a společnost (oblast sociokulturní)

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

Dítě a svět (oblast environmentální)

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

VZDĚLÁVACÍ OBLAST

DÍTĚ A JEHO TĚLO (BIOLOGICKÁ)

Podoblast	Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Zachovávat správné držení těla</p> <p>Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí</p> <p>Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla</p> <p>Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru</p> <p>Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem</p>
Konkretizované výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly</i> - <i>běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze</i> - <i>vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu</i> - <i>otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace</i> - <i>zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení</i> - <i>házet a chytat míč, užívat různé náčiní, náradí</i> - <i>užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)</i> - <i>pohybovat se bezpečně ve skupině dětí</i> - <i>pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)</i> - <i>přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů</i> - <i>pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)</i> - <i>být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní</i>

	<p><i>aktivitě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus</i> - <i>doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)</i>
--	--

Podoblast	Jemná motorika, koordinace ruky a oka
Očekávané výstupy z RVP PV	Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
<i>Konkretizované Výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje</i> - <i>tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím</i> - <i>vést stopu tužky při kresbě, apod.</i> - <i>napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena</i> - <i>pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)</i> - <i>zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)</i> - <i>kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů</i> - <i>zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)</i>

Podoblast	Sebeobsluha
Očekávané výstupy z RVP PV	Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)</i> - <i>samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek</i> - <i>postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky</i> - <i>udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce</i>
--	---

Podoblast	Zdraví, bezpečí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem</p> <p>Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí</p> <p>Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy</p> <p>Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí</p> <p>Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami</p>
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)</i> - <i>mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách</i> - <i>znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek</i> - <i>uvědomovat si, co je nebezpečné</i> - <i>projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám</i> - <i>chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)</i> - <i>znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)</i> - <i>vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)</i> - <i>bránit se projevům násilí</i>

VZDĚLÁVACÍ OBLAST
DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)

	Jazyk a řeč
Podoblast	Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání

<p>Očekávané výstupy z RVP PV</p>	<p>Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči</p> <p>Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno</p> <p>Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách</p> <p>Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat</p> <p>Domluvit se slovy</p> <p>Porozumět slyšenému</p> <p>Sledovat a vyprávět příběh, pohádku</p> <p>Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti</p>
<p>Konkretizované výstupy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií</i> - <i>vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu</i> - <i>znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)</i> - <i>mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí</i> - <i>používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky</i> - <i>dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)</i> - <i>dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)</i> - <i>sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat</i> - <i>předat vzkaz</i> - <i>chápat jednoduché hádanky a vtipy</i> - <i>poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu</i> - <i>poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)</i> - <i>rozkládat slova na slabiky</i> - <i>vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova</i> - <i>rozlišit krátké a dlouhé samohlásky</i> - <i>znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit</i> - <i>vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce</i>

--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Vnímání
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů</p> <p>Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)</p> <p>Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p>
<i>Konkretizované Výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku) - rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus - sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech - rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky - správně reagovat na světelné a akustické signály - rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto) - odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat - rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin) - rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Pozornost, soustředěnost, paměť
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>Záměrně se soustředit a udržet pozornost</p> <p>Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení</p> <p>Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat

	<p><i>pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost</i> - <i>udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech</i> - <i>uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím</i> - <i>zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu</i> - <i>zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho</i> - <i>záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)</i> - <i>pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě – Pexeso)</i> - <i>zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek</i> - <i>uplatňovat postřeh a rychlost</i>
--	---

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Tvořivost, vynalézavost, fantazie
Očekávané výstupy Z RVP PV	Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie</i> - <i>spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného</i> - <i>vyjadřovat fantazijní představy</i> - <i>dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)</i> - <i>vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)</i> - <i>vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)</i> - <i>tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)</i> - <i>s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)</i> - <i>dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby</i>

	<p><i>z kostek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)</i> - <i>experimentovat s výtvarně netradičními materiály</i> - <i>využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí</i> - <i>improvizovat a hledat náhradní řešení</i>
--	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování
Očekávané výstupy Z RVP PV	<p>Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité</p> <p>Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci</p>
<i>Konkretizované Výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)</i> - <i>pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)</i> - <i>rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)</i> - <i>sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů</i> - <i>objevovat význam ilustrací, soch, obrazů</i> - <i>poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvořky (např. použít nějaký symbol)</i> - <i>napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svíslá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)</i> - <i>napodobit některá písmena, číslice</i> - <i>poznat některé hudební znaky</i>

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Časoprostorová orientace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy</p> <p>Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase</p>
<i>Konkretizované</i>	

výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět - rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat - rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů - orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed) - orientovat se v prostoru podle slovních pokynů - orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne) - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu) - rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
---------	--

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat</p> <p>Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit</p>
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznat geometrické tvary – čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý – velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý – krátký, vysoký – nízký, stejný) - rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký) - porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti) - orientovat se v číselné řadě 1–10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků - posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně) - chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček) - chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky - řešit labyrinty (sledovat cestu)

	Poznávací schopnosti
Podoblast	Řešení problémů, učení
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně</p> <p>Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným</p> <p>Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film</p> <p>Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení</p> <p>Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí</p> <p>Prožívat radost ze zvládnutého a poznání</p>
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl</i> - <i>samostatně se rozhodnout v některých činnostech</i> - <i>jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí</i> - <i>vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je</i> - <i>projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích</i> - <i>verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)</i> - <i>přicházet s vlastními nápady</i> - <i>projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při neporozumění, zkoušet, experimentovat</i> - <i>nechat se získat pro záměrné učení</i> - <i>odlišit hru od systematické povinnosti</i> - <i>zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)</i>

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebevědomí a sebeuplatnění
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory</p> <p>Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině</p>

	<p>Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci</p> <p>Podílet se na organizaci hry a činnosti</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - - <i>přijímat pobyt v mateřské škole, popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)</i> - <i>zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé</i> - <i>samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)</i> - <i>respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých</i> - <i>uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je</i> - <i>umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)</i> - <i>snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor</i> - <i>umět kooperovat, dohodnout se s ostatními</i> - <i>přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)</i> - <i>nebát se požádat o pomoc, radu</i>

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Sebeovládání a přizpůsobivost
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování</p> <p>Uvědomovat si svoje možnosti a limity</p> <p>Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)</p>
<i>Konkretizované Výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné</i> - <i>plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)</i> - <i>hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem</i> - <i>přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit</i> - <i>přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci</i> - <i>umět se přizpůsobit změnám</i>

	Sebepojetí, city, vůle
Podoblast	Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení</p> <p>Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky</p> <p>Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování</p> <p>Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním</p> <p>Zachytit a vyjádřit své prožitky</p>
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>odložit splnění osobních přání na pozdější dobu</i> - <i>odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)</i> - <i>přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit</i> - <i>přijímat pokyny</i> - <i>plnit činnosti podle instrukcí</i> - <i>přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese</i> - <i>projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)</i> - <i>přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)</i> - <i>přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)</i> - <i>umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)</i> - <i>Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)</i>

VZDĚLÁVACÍ OBLAST
DÍTĚ A TEN DRUHÝ (SOCIÁLNÍ)

Podoblast	Komunikace s dospělým
Očekávané výstupy z RVP PV	Navazovat kontakty s dospělým
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)</i> - <i>spolupracovat s dospělým</i> - <i>respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)</i> - <i>obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.</i> - <i>rozlišovat vhodnost oslovení i tykání a vykání</i>

Podoblast	Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
Očekávané výstupy z RVP PV	Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem Spolupracovat s ostatními
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)</i> - <i>chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat</i> - <i>vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat</i> - <i>spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem</i> - <i>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.</i> - <i>využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla apod.)</i>

Podoblast	Sociabilita
Očekávané výstupy z RVP PV	Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou Respektovat potřeby jiného dítěte

	<p>Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p> <p>Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná</p>
<i>Konkretizované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení</i> - <i>všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)</i> - <i>chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené</i> - <i>k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)</i> - <i>porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)</i> - <i>nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout</i> - <i>bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)</i> - <i>uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)</i> - <i>spoluvytvářet prostředí pohody</i> - <i>respektovat rozdílné schopnosti</i> - <i>důvěřovat vlastním schopnostem</i> - <i>cítit sounáležitost s ostatními</i> - <i>nabídnout pomoc</i>

VZDĚLÁVACÍ OBLAST

DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIOKULTURNÍ)

Podoblast	Společenská pravidla a návyky
Očekávané výstupy Z RVP	<p>Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi</p> <p>Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat</p> <p>Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování</p>
<i>Konkretizované</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat,</i>

Výstupy	<p><i>rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti</i> - <i>chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat</i> - <i>zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby</i> - <i>rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy</i> - <i>pojmenovat povahové vlastnosti</i> - <i>pochopit funkci rodiny a jejich členů</i>
----------------	--

Podoblast	Zařazení do třídy/do skupiny/
Očekávané výstupy Z RVP	<p>Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti</p> <p>Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy</p>
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování</i> - <i>reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)</i> - <i>vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy</i> - <i>navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství</i> - <i>cítit se plnohodnotným členem skupiny</i> - <i>projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí</i> - <i>být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu</i>

Podoblast	Kultura, umění
Očekávané výstupy Z RVP	Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky

	<p>Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik</p> <p>Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální</p>
<i>Rozpracované výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)</i> - <i>vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)</i> - <i>v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění</i> - <i>všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)</i> - <i>zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)</i> - <i>vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)</i>

VZDĚLÁVACÍ OBLAST

DÍTĚ A SVĚT (ENVIRONMENTÁLNÍ)

Podoblast	Poznatky, sociální informovanost
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí</p> <p>Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi</p> <p>Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte</p> <p>Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný</p>
<i>Konkretizované Výstupy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)</i> - <i>zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se</i>

	<p><i>v mateřské škole opakují</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje) - mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice) - uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý, a ne vždy šťastný - mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události) - mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.) - mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách) - chápat základní pravidla chování pro chodce - mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
--	--

Podoblast	Adaptabilita ke změnám
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Všímat si změn a dění v nejbližším okolí</p> <p>Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim</p>
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - <i>zajímat se, co se v okolí děje, všímat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování</i> - <i>vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat</i> - <i>ctít oslavy narozenin, svátků, slavností</i>

Podoblast	Vztah k životnímu prostředí
Očekávané výstupy z RVP PV	<p>Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat</p> <p>Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p>

	Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí
Konkretizované Výstupy	<ul style="list-style-type: none"> - znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí - uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu) - všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod. - spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně) - být citlivý k přírodě

Příloha školního vzdělávacího programu č. 5

Rizika ohrožující úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga

Dítě a jeho tělo

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

Dítě a jeho psychika

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)

- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
 - omezený přístup ke knížkám
 - nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
 - převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
 - příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
 - omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
 - převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
 - zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
 - málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
 - nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
 - nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení
-
- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
 - nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
 - nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
 - nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
 - jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
 - spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
 - stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
 - nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního cítění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
 - nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
 - málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování

Dítě a ten druhý

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem

- nedostatečně psychosociálně "bezpečné" prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování pedagoga v roli soudce
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace

Dítě a společnost

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- ironizování a znevažování úsilí dítěte

- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- nevhodnost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

Dítě a svět

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí, nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

Příloha školního vzdělávacího programu č. 6

Asistent pedagoga

1. Charakteristika a postavení asistenta pedagoga v mateřské škole
 - zřízení funkce asistenta pedagoga pro dítě se speciálními vzdělávacími potřebami předchází žádost zákonného zástupce dítěte podaného mateřské škole na základě doporučení školského poradenského zařízení
 - asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem a vykonává přímou pedagogickou činnost
 - hlavními činnostmi asistenta pedagoga jsou: pomoc dítěti při přizpůsobení prostředí školy, pomoc pedagogickým pracovníkům školy při výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc při komunikaci s ostatními dětmi, při spolupráci s jejich zákonnými zástupci
2. Náplň práce
 - míra podpory dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami bude stanovena na základě odborného posudku ze speciálně pedagogického centra a individuálního výchovně vzdělávacího programu
 - asistent pedagoga postupuje v souladu s pokyny učitelek na třídě, zajišťuje výchovně vzdělávací činnost, podílí se na přípravě veškerých materiálů a pomůcek v součinnosti s učitelkami a asistuje při dalších činnostech podle konkrétních potřeb dítěte
3. Vzdělávací program
 - vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí vzdělávacím programem upraveným podle speciálních potřeb dítěte na základě odborného posudku
 - individuální vzdělávací plán vytváří asistent pedagoga v souladu s třídním vzdělávacím plánem pro dané období
4. Odborný posudek
 - odborný posudek ke stanovení míry podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami slouží k určení rozsahu a typu nezbytné speciálně pedagogické podpory a materiálního zabezpečení vzdělávání
 - kritéria pro hodnocení speciálně pedagogických potřeb hodnotí sledované ukazatele a míru potřebné podpory v sebeobsluze, hrubé a jemné motorice, grafomotorice, smyslovém vnímání a rozlišování, rozvoji řeči, komunikaci, pozornosti, kognitivních, sociálních a pracovních dovednostech, v zajištění individuální péče při zdravotním oslabení dítěte, péče v době jídla a navrhuje rozsah přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga
 - odborné pracoviště seznamuje s posudkem zákonného zástupce dítěte, který předává zprávu škole
5. Platnost souhlasu se zřízením asistenta pedagoga
 - řídí se dobou platnosti odborného posudku dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami, odborný posudek a míra podpory dítěti může být po uplynutí tohoto období aktualizována a žádost o funkci asistenta pedagoga opakována.

Příloha školního vzdělávacího programu č. 7

Začleňování dětí cizinců do výchovně vzdělávací činnosti v mateřské škole a organizace vzdělávání ve skupinách pro jazykovou přípravu

Děti – cizinci jsou děti, jejichž rodiče mají jiné občanství než české (rodiče jsou tedy občany jiného státu než České republiky). Jedná se jak o děti, které do našeho státu právě přicestovaly nebo zde již delší dobu pobývají, tak o děti cizinců, které se v naší zemi narodily.

Děti-cizinci pobývající v České republice přejímají status cizince podle druhu pobytu svých rodičů, jenž se promítá i do oblasti jejich vzdělávání.

Podle školského zákona mají všichni cizinci přístup ke vzdělávání za stejných podmínek jako občané České republiky. Mají právo na školní stravování a zájmové vzdělávání poskytované ve školském zařízení.

U předškolních dětí cizinců je realizována bezplatná jazyková příprava pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Organizace výuky se řídí dle § 1e vyhlášky 14/2005 o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Metodická doporučení pro pedagogy

Navázat spolupráci s rodiči, vést s nimi řízený rozhovor (v případě jazykové bariéry prostřednictvím tlumočnicka). Při zápisu do mateřské školy *vyžádat potřebnou dokumentaci* (předložit rodný list dítěte- pokud je jiný než český i jeho překlad, očkovací průkaz dítěte - pokud je jiný než český i jeho překlad, průkaz totožnosti zákonného zástupce popř. pas dítěte, doklad o bydlišti) *seznámit je s chodem a organizační strukturou konkrétní školy*, pravidly docházky do MŠ (způsob omlouvání dítěte z docházky, způsoby platby úplaty za vzdělávání a stravování, práva a povinnosti vyplývající ze školního řádu – seznámení žadatelé potvrdí svým podpisem).

Děti jsou do tříd zařazovány podle věku, podle počtu dětí cizinců v určité třídě, popřípadě dle požadavků rodičů dětí cizinců, pokud to provoz a složení tříd dovoluje. Konečné rozhodnutí o zařazení provádí ředitelka školy na základě posouzení shora uvedeného. Prvotní znalosti češtiny děti získávají na základě citlivého individuálního přístupu pedagogů.

U předškolních dětí je realizována bezplatná jazyková příprava pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Organizace výuky se řídí dle § 1e Vyhlášky 14/2005 o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Veskrze činnosti s dramatizací a vykonáváním různých rolí, plněním úkolů ve skupině a jejich prezentováním ostatním.

V některých případech lze zařadit dítě-cizince do *přípravných tříd*, jež jsou podle zákona 561/2004 Sb., Školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, zřizovány při základních školách a jsou určeny dětem, kterým byl udělen odklad školní docházky, výjimečně i dětem pětiletým, a to na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny se souhlasem rodičů a ředitele školy.

1. Učitelka třídy s dětmi cizinci pracuje individuálně, postupně je vřazuje mezi děti české, vyhledává vhodné děti ve stávajícím kolektivu, které se jim stávají průvodci v prostředí školy.
2. S dítětem cizincem zpočátku pracuje v menší skupině, soustřeďuje se na názornost v činnosti, jednoduchost vyjadřování. V této oblasti je vhodná spolupráce s rodinou, popř. českými chůvami, která může poznatky získávané v prostředí školy procvičovat doma s uplatněním češtiny.
3. V maximální míře používat pozitivní motivaci, pochvalu, povzbuzení – pochvala za sebemenší pokrok
4. V případě více cizinců v jednom dětském kolektivu se zaměřovat na to, aby děti cizinci neseděli spolu neboť mohou vytvářet ve třídě skupinu, která se dorozumívá rodným jazykem a jejich začleňování a vzdělávání v českém jazyce je pomalejší. Děti zařazovat ve třídě do činností ve skupinách vždy po jednom.
5. Pedagog se vždy musí seznámit se základními sociokulturními a zkušenostními rozdíly dětí a velmi citlivě s těmito skutečnostmi zacházet při výchovně vzdělávací práci.

Pedagog podle věkového složení třídy připravuje třídu na přijetí cizince, vhodně seznámí děti s kulturními a sociálními odlišnostmi prostředí, ze kterého nový kamarád přichází. Dítě cizinec může obohatit výuku v rámci třídy o multikulturní aspekty. V tomto směru představuje přítomnost dítěte-cizince vhodný „nástroj“ *multikulturní výchovy* (dítě-cizinec může svým kamarádům zprostředkovat poznání jiné kultury, které je zároveň může přimět uvědomit si vlastní kulturní zakotvení, seznamuje ostatní děti s odlišnostmi jazykového dorozumívání – typologie jazyků). Současně skutečnost, že české dítě přichází každodenně do styku s cizincem, u něj vyvolává pocit samozřejmosti určitých odlišností a sama o sobě může působit jako prevence formování předsudků vůči cizincům.

6. Učitel vytváří klima příznivé pro přijetí dítěte-cizince. Jeho příchod může vyvolat *výskyt určitých sociopatologických jevů i u předškolního věkového období* (projevy xenofobie, diskriminace, šikana apod.). Proto učitelka systematicky u dětí rozvíjí smysl pro toleranci, pro chápání kulturních specifik, předchází vzniku předsudků a zažitých stereotypů vůči cizincům.
7. Pracovat s názornými pomůckami, zejména obrazovými, dále s obrazovými encyklopediemi, fotografiemi, vlastními zvukovými nahrávkami, časopisy pro děti a mládež atd. Maximálně využívat dětskou hru jako nástroj poznání.

V případě potřeby navázat spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP), kdy školní psycholog nebo speciální pedagog, který se společně se podílí na zkvalitňování sociálního klimatu ve třídě. (PPP je zakotvena ve vyhlášce 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a poskytuje pedagogicko-psychologické a speciálně pedagogické poradenství, a to žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti, jejich rodičům, učitelům, zajišťuje prevenci sociálně patologických jevů atd. Uskutečňuje se buď ambulantně na jejím vlastním pracovišti, nebo docházením zaměstnanců PPP do škol.)

Opatření pro další období:

- V případě zvyšujícího se počtu zapsaných dětí cizinců do mateřské školy zajistit maximální přístup k výuce českého jazyka formou kroužku s kvalifikovanou výukou i pro děti ne předškolního věku.

Zpracovala: Málková, Horáková